

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΠΑ·Ι·ΖΗ

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΜΑΧΗΝ

Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΣ

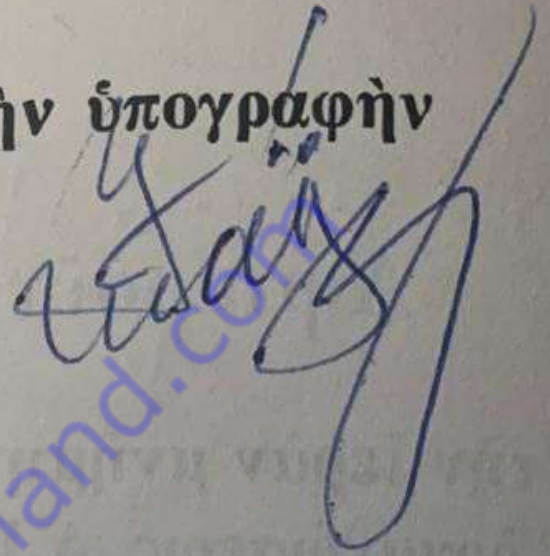
Ἀθήναι 1971

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἀφιεροῦται :

Εἰς τὴν ἱερὰν μνήμην τῶν πεσόντων ἢ ἐκτελεσθέντων μελῶν
τῆς ὀργανώσεως Α.Ε.Α.Κ., ὡς καὶ τῶν ἐκτελεσθέντων ὑπὸ
τῶν Γερμανῶν ἐν Κρήτῃ ἢ τῶν θανόντων συνεπείᾳ τῆς Γερ-
μανικῆς κατοχῆς.

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν
τοῦ συγγραφέως

GreekNewsOnDemand.com

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΠΑ·Ι·ΖΗ

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΜΑΧΗΝ - Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΣ

GreekNewsOnDemand.com

ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΚΔΟΣΙΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑ·Ι·ΖΗ ΙΑΤΡΟΥ
ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΤΖΑΝΑΚΑΚΗ 92
ΧΑΝΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ 1971

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ μάχη τῆς Κρήτης, ὡς ἔχει τιτλοφορηθῆ κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, θεωρεῖται σύμφωνα μὲ τὴν κρατήσασαν γνώμην, ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ πλέον ἀδρά, τὰ δραματικά καὶ πολύνεκρα ἐπεισόδια τοῦ πολέμου τούτου.

Εἶχεν ὡς στόχον διὰ τοὺς ἐπιδρομείς, τὴν ἐκτόρθωσιν καὶ κατάκτησιν τῆς ἀκραίας αὐτῆς καὶ ἐλεύθερης Ἑλληνικῆς περιοχῆς, ἀφοῦ προηγουμένως εἶχε κατακτηθῆ ὁλόκληρος ἡ ὑπόλοιπος ἠπειρωτικὴ περιοχὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, ἀπὸ τὰς γερμανικὰς ὀρδὰς τοῦ ἐξάλλου καὶ παράφρονος Γερμανοῦ δικτάτορος, παρὰ τοῦ ὁποίου εἶχαν καθιερωθῆ ὡς μόνη ἀλλὰ ἀπαίσια ἐμβλήματα, ἡ τυφλὴ μανία σὲ βιαιότητες, αὐθαιρέσιες καὶ ἀμέτρητες ἀνθρώπινες ἐκατόμβες.

Ἡ Μάχη τῆς Κρήτης παρουσιάζει τὴν ἰδιομορφίαν ἐναντι τῶν ἄλλων μεγάλων ἐπεισοδίων τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, κατὰ τὸ ὅτι ἡ Κρήτη ἀποτελοῦσε σημαντικὴν στρατηγικὴν περιοχὴν, εἰς τὸ ἐκτεταμένον θέατρον τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς τὸν μεσογειακὸν χῶρον, ὅτι ἐπεχειρήθη βασικὰ ἀπὸ ἀέρος, καὶ ὅτι διεζήχθη εἰς περιοχὴν ἐλλειπέστατα ὀχυρωμένην καὶ ἐξοπλισμένην, ὥστε νὰ ἐπιπέσῃ ἓνα μεγάλο μέρος τῆς ἀμύνης τῆς περιοχῆς ταύτης εἰς τὸν ἐπιτόπιον πληθυσμόν, παρὰ τὸ ὅτι ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς Νεοζηλανδοῦ στρατηγὸς φράϊμπεργκ ἀπηγόρευσε ρητῶς τοῦτο.

Τὸ βάρος αὐτὸ τὸ ἀνεδέχθη μὲ προθυμίαν, τόλμην καὶ αὐτοθυσίαν ὁ Κρητικὸς Λαός, καίτοι ἄοπλος, πιστὸς εἰς τὴν πανάρχαιαν παράδοσίν του, νὰ ἀψηφᾷ τὰς θυσίας ὅταν πρόκειται νὰ ὑπερασπίσῃ τοὺς ἱεροὺς θωμοὺς καὶ τὰς ἐστίας του. Ὅμως τὸ ὑψηλὸν καὶ ἀπαράμιλλον αὐτὸ γνώρισμα τῆς αὐτοθυσίας χάριν τοῦ ὑψηλοῦ ἰδανικοῦ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς πατρίδος, μὲ τὸ ὁποῖον ὑπεδέχθη ὁ πληθυσμὸς τῆς Μεγαλονήσου, τὸν θάρβαρον ζένον ἐπιδρομέα, δὲν τὸ ἐσεβάσθησαν οἱ ἐπιδρομείς, καὶ διὰ τὴν ὑψηλὴν αὐτὴν αὐτοθυσίαν, ἐξετράπησαν εἰς ἀπάνθρωπα μέσα ἀντιποίνων καὶ ἐκδι-

κήσεως, τὰ ὅποια εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις ἔφερον τὴν μορφήν τῆς ἐξολοθρεύσεως.

Περὶ τῆς Μάχης τῆς Κρήτης ἔχουν γραφῆ πολλά ἀπὸ πολλούς, δοκίμους ἐνίοτε, Ἕλληνας καὶ ξένους συγγραφείς, ἄλλους παρόντας κατὰ τὴν μάχην, καὶ ἄλλους ἐκ δευτέρας χειρὸς πληροφορημένους. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἀναγνώσται τῶν ποικίλων αὐτῶν ἱστορημάτων, εἶναι πιθανὸν ἀλλὰ καὶ ἐπόμενον νὰ σύρωνται εἰς πλῆθος ἀποριῶν ἢ ἄλλων ποικίλων ἀμφιβολιῶν.

Εἰς τὰς ὑπαρχούσας ἱστορικὰς αὐτὰς ἀφηγήσεις προστίθεται ἤδη καὶ ἡ ἀνὰ χεῖρας συγγραφὴ, στηριζομένη εἰς ἰδίαν ἡμῶν γνῶσιν καὶ ἀντίληψιν κατὰ τὸ μεγαλιέτερον μέρος τῆς, περὶ τῶν ποικίλων δραματικῶν συνθηκῶν ὑφ' ἃς ἐπεχειρήθη ἡ ἐχθρική εἰσβολὴ καὶ κατάληψις τῆς Μεγαλονήσου, καὶ ὑφ' ἃς διετέλεσεν ὁ πληθυσμὸς ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ αἰμοσταγοῦς τυράννου.

Οἱ ἀναγνώσται τοῦ παρόντος ἔργου, θὰ διερωτηθοῦν πιθανῶς, διὰ τοὺς λόγους καὶ τὰ αἷτια τῆς ἐπὶ τόσα ἔτη ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ πολέμου καθυστερήσεως τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς ἀφηγήσεως, ἡ ὅποια ὀφείλεται καὶ εἰς εἰδικούς προσωπικούς λόγους, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὸ ὅτι, μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, τὰ θολὰ νερὰ διαυγάζονται καὶ τὰ πολεμικὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καθίστανται εὐκρινέστερα

Ἡ πρόθεσις καὶ ἡ ἀπόφασίς μας νὰ προέλθωμεν εἰς τὴν ἀνὰ χεῖρας συγγραφὴν δικαιολογεῖται νομιζομένη καὶ νομιμοποιεῖται, ὄχι μόνον ὡς ἀναφαίρετον προσωπικόν μας δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῆς ἀμέσου ἐπαφῆς καὶ ἀναμείξεώς μας, ἐν τῇ ιδιότητί μου καὶ ὡς ἱατροῦ, εἰς τὰ μαρτυρικὰ δεῖνὰ τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς μάχης, ἀλλὰ καὶ τὰ μετὰ ταύτην καὶ πρὸς τὰ γεγονότα βραδύτερον τὰ συναφῆ μὲ τὴν ὀργάνωσιν παθητικῆς καὶ ἐνεργοῦ ἀντιστάσεως κατὰ τοῦ αἰμοβόρου ξένου ἐπιδρομέως.

Ἄκόμη ὅμως καὶ δι' ἄλλον λόγον ἐθεωρήσαμεν χρέος μας νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνὰ χεῖρας ἱστορικὴν ἀφήγησιν, ἐφόσον ἡ θεώρησις καὶ ἡ ἐνατένισις τοῦ ἔκτοτε διεδραμῶντος χρόνου, κατέστησε περισσότερον ἀνάγλυφον ἀλλὰ καὶ ἐξοργιστικὴν, τὴν ἀήθη καὶ ἀναιδῆ προσπάθειαν ὠρισμένων ξένων, ἀλλὰ περισσότερον ἡμετέρων, νὰ παραποιήσουν τὰ γεγονότα, καὶ νὰ θέλουν νὰ οικειοποιηθοῦν, κατὰ τρόπον οὐκ ἐντιμον, τὴν ἀγνῆ καὶ πρόθυμον ἀτομικὴν ἢ ὁμαδικὴν θυσίαν, τοῦ μαρτυρήσαντος πληθυσμοῦ τῆς Μεγαλονήσου, καὶ τῶν μυριάδων τετιμημένων νεκρῶν, πρὸς ἴδια ὑλικά καὶ ἄλλα ὠφέλη.

Τοῦτο φέρει τὴν ἐννοίαν τῆς προκλήσεως καὶ τῆς ἀσεβείας πρὸς τὴν ὑψηλὴν καὶ ἱεράν θυσίαν τῶν μυριάδων τούτων νεκρῶν, οἱ ὅποιοι προσέφερον προθύμως τὴν ὑστάτην θυσίαν, χάριν τοῦ ὑψηλοῦ ἰδεώδους τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν ἄλλων ἐθνικῶν ἰδανικῶν.

Ἐκ τῶν ὑστέρων κατεσκευάσθησαν εἰς τὰ διάφορα πολιτικὰ γραφεῖα καιροσκόπων καὶ πολιτικῶν ἀριθιστῶν, ἀρχηγοί, ὀπλαρχηγοί, ὀργανώσεις ἀντιστάσεως κ.τ.λ. μὲ πρόσωπα ἀπόντα καὶ ὅλως ἀσήμαντα καὶ δευτερεύ-

οντα, καὶ ἠγνοήθησαν εἰς τὴν σκίαν οἱ ἀληθεῖς, οἱ γενναῖοι καὶ ἔντιμοι ἀγωνισταί. Ἡμεῖς, χάριν τῆς ἀδεκάστου ἱστορίας ἢ ὁποῖα κάποτε θὰ σημάνη τὴν παρουσίαν της, διὰ τὰ πολεμικὰ γεγονότα τῆς κατακτήσεως τῆς Κρήτης ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ εἰσβολέως, διὰ τὰ μετὰ τὴν μάχη καὶ διὰ τὴν ὀργάνωσιν ἐσωτερικῆς ἐπὶ τόπου ἀντιστάσεως ἐναντίον του, θὰ ἐκθέσωμεν τὰ σχετικὰ γεγονότα πρὸς τὰ ὁποῖα δὲν ὑπῆρξαμεν διόλου ξένος ἢ ἀπαθῆς παρατηρητής, μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ βοηθηθῇ ὁ ἱστορικός τοῦ μέλλοντος νὰ κρίνη καὶ νὰ ἀνεύρη τὴν χρυσοῦν τομὴν τῆς ἀντικειμενικῆς ἀληθείας.

Ἐχομεν τὴν ἀντίληψιν ὅτι διεθέσαμεν μέχρι τοῦδε ὅλας τὰς ἀσθενεῖς μας δυνάμεις καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ, νὰ ὑπηρετήσωμεν τὴν ὑψηλὴν ἔννοιαν τῆς κοινῆς ὠφελείας, χωρὶς ποτὲ νὰ ὑπολογίσωμεν εἰς προσωπικὰ ὠφέλη, καὶ τοῦτο μᾶς ἐπιτρέπει, μὲ τὸ μέτωπον ὑψηλά, νὰ ἐπικαλούμεθα τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἀλήθειαν ὡς γνώμονα καὶ ὡς προμετωπίδα τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν τοῦ μόνου ἀληθοῦς ἀποκτήματος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Ἡ μνεῖα διαφόρων προσώπων εἰς τὴν ἀνά χειρας ἱστορικὴν ἀφήγησίν μας, δὲν δύναται νὰ ἔχη σὲ καμμίαν περίπτωσιν τὴν ἔννοιαν τῆς σκοπίμου καὶ ἠθελημένης προθέσεώς μας νὰ θίξωμεν πρόσωπα ἢ ὑπολήψεις ζώντων ἢ τὴν μνήμην τεθνεώτων, ἀλλὰ παρὰ τὴν πιθανὴν καὶ εὐαίσθητον ἀδυναμίαν εἰς οἰανδήποτε ὑποκειμενικὴν ἐκτίμησιν περὶ προσώπων καὶ πραγμάτων, θέλομεν ἡ μνεῖα αὐτὴ νὰ συνδεθῇ μὲ τὴν ὅλην ἀτμόσφαιραν καὶ τὴν ἐπικρατοῦσαν χροιάν τοῦ Δημοσίου φρονήματος τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν φυσικὰ εἶναι εὐλογον νὰ μνημονεύσωμεν.

Τὸ ὅλον ἔργον διαιρέσαμεν εἰς τρία μέρη τὰ ἐξῆς: Ἡ Μάχη τῆς Κρήτης, τὰ Μετὰ τὴν Μάχην καὶ ἡ Ἀντίστασις.

Ἐλπίζομεν ὅτι παρὰ τὰς πιθανὰς ἀτελείας τὰς ὁποῖας θὰ διαπιστώσῃ ὁ ἀναγνώστης τῆς παρούσης ἀφηγήσεως, θὰ κρίνη μὲ κατανόησιν καὶ ἐπιείκην τὴν πρόθεσίν μας νὰ μείνωμεν θιασῶται καὶ εἰλικρινεῖς ὑποστηρικταὶ μόνον τῆς ἀληθείας, ὅπερ ὑπῆρξεν ὁ βασικὸς γνώμων τῆς ζωῆς μας.

Διὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ ὅλου ἔργου ἐβοηθήθη ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς διοικήσεως Ἐπιτροπῆς τῆς ὀργανώσεώς μας ἢ ὁποῖα ἀπετελεῖτο ἀπὸ τοὺς Ι. Παῖζην διὰ τὸν Νομὸν Χανίων, Ἀνδρέα Παπαδάκην διὰ τὸν Νομὸν Ρεθύμνης, Τίτον Γεωργιάδην διὰ τὸν Νομὸν Ἡρακλείου, Ἰωάννην Ἰωαννίδην διὰ τὸν Νομὸν Λασιθίου, Ἀριστομένην Καρακουλάκην διὰ τοὺς ἐκ τῆς Ἡπ. Ἑλλάδος καὶ Νομικὸν Σύμβουλον τῆς Ὄργανώσεως καὶ τέλος ἀπὸ τὸν Ἀνδρέαν Πολέντα ὡς γεν. γραμματέα.

Διὰ τὸ πρῶτον μέρος, καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν διάταξιν τῶν ἐν Κρήτῃ δυνάμεων ἐβοηθήθη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Ἀχιλ. Σκουλά.

Διὰ τὸ δεύτερον μέρος, ἐστηρίχθη ἀποκλειστικῶς ἐπὶ ἀτομικῶν σημειώσεων καὶ ἐπὶ τῆς μνήμης μου.

Ι. Ν. ΠΑΪΖΗΣ

Ἀθῆναι Μάρτιος 1971

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

Ἀντίστασις

Πολεμικὴ ὀργάνωσις Α.Ε.Α.Κ. (Ἀνωτάτη ἐπιτροπὴ ἀγῶνος Κρήτης).

Ἡ ἀγάπη τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ὅχι μόνον δὲν ἐμειώθη ἀπὸ τὴν ἀκατανόμαστον καὶ πρωτοφανῆ συμπεριφορὰ τοῦ κατακτητοῦ, ἀλλὰ ἀντίθετα ἐγιγαντώθη καὶ εὐθύς ἀμέσως ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς καταλήψεως τῆς Νήσου ἢ σκέψις ὅλων αὐθόρμητα ἐστρέφετο πρὸς τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκη νὰ ὀργανωθῆ γιὰ νὰ ἀποτινάξῃ τὸν ζυγὸν καὶ νὰ τιμωρήσῃ ἐκεῖνον, ποῦ τοῦ ἐστέρησε τὴν ἐλευθερίαν του καὶ διέπραξε τὰ ἀκατανόμαστα αἴσχη εἰς θάρος του ἀπρόκλητα. Πιστεύω, ἂν ἀφαιρέση κανεὶς τοὺς ἐλαχίστους προδότας, ὅτι ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Νήσου, ἀπὸ τὴν πρώτη ὥρα ποῦ ἔχασαν τὴν ἐλευθερίαν τους, ἀλλὰ ἰδιαίτερα ὅταν εἶδαν ποία ἦταν ἡ συμπεριφορὰ τοῦ κατακτητῆ, δὲν τοὺς ἔμενε ἄλλη σκέψις παρὰ μόνον νὰ καταφύγουν εἰς τὰ ὄπλα, μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀνακτήσουν τὴν ἐλευθερίαν των, ἢ νὰ ἀποθάνουν τουλάχιστον παλληκαρίσια. Δὲν μποροῦσαν νὰ ἀνεχθοῦν τοὺς ἐξευτελισμοὺς ποῦ ὑφίσταντο.

Ὅπου οἱ Γερμανοὶ ἐφέρθησαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ περισσότερο ἀπάνθρωπα, ἐκεῖ ἦταν φυσικὸ νὰ συλληφθῆ ἀμέσως καὶ ἡ ἰδέα τῆς ὀργανώσεως γιὰ ἀντίστασιν. Ἔτσι, ἀφοῦ εἰς τὸν Νομὸν Χανίων ἔκαμαν τὰ περισσότερα τερατουργήματα, ἐκεῖ ὀργανώθηκε καὶ ταχύτερα ἡ ἀντίστασις.

Σὲ κανένα μέρος ἄλλο τῆς Κρήτης, ἀλλὰ καὶ σὲ καμμιά ἄλλη Χώρα ποῦ καταλήφθηκε ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς, δὲν ἐτουφεκίσθησαν οἱ ἄνδρες καὶ τὰ παιδιὰ των, μπροστὰ στὰ μάτια τῶν γυναικῶν των.

καὶ τῶν γονιῶν των. Πουθενὰ δὲν ὑποχρεώθησαν οἱ γυναῖκες, τὰ παιδιὰ καὶ οἱ γονεῖς, νὰ σκεπάζουν μὲ χῶμα τοὺς τουφεκίζομένους. Πουθενὰ ἄλλοῦ δὲν ἔκαψαν ἀναπήρους πολέμου (Λοχαγὸς ἀνάπηρος Φιολάκης), μπροστὰ στὰ μάτια τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν των. Πουθενὰ ποτὲ δὲν ἐβιάσθησαν ἀπὸ ἐπιδρομεῖς κοριτσάκια 5 ἐτῶν καὶ κωφάλαλα.

Μὲ τὰ κακουργήματα αὐτὰ καὶ μὲ τὸ φόβο ποὺ τὰ ἀνθρωπόμορφα τέρατα τοῦ βορρᾶ ἐξαπέλυσαν ἐναντίον ἑνὸς λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἀντεστάθη καὶ ἀγωνίστηκε γιὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του, ἐξανέστη ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ ἐγρανιτώθη μέσα του ἡ ἀπόφασις νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀνάνδρους αὐτοὺς ἐπιδρομεῖς καὶ μόνον τὴν κατάλληλη στιγμή ζητοῦσε καὶ ἀνέμενε.

Ἡ πρώτη Ἐπαναστατικὴ σύσκεψις.

Στὰς 7 Ἰουνίου 1941 δηλαδή, ὕστερα ἀπὸ 6 μέρες μετὰ τὴν κατάληψι, γίνεται συγκέντρωσις εἰς τὸ σπίτι τοῦ Ἐμμανουὴλ Κελαϊδῆ, ὑπαλλήλου τῶν Δικαστηρίων, ποὺ θρίσκεται στὴν ὁδὸν Κοκκινίδου, στὴν Χαλέπα, ἀπὸ τὸν γιατρὸ Ἰωάννην Παῖζη, Ἐμμαν. Κελαϊδῆ, τὸν ἀδελφόν του Γεωργίου, ἀπὸ τὸν Ὑπολοχαγὸ Γεώργιον Παπαδάκη, ἀπὸ τὸν Ἀνθ)χαγὸ Μαθιὸ Βαλαδάκη, καὶ ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς Μιαούλη.

Δὲν ἦταν δυνατὸν στὴν σκοτεινὴ ἐκείνην ἐποχὴ νὰ μαζευτοῦν περισσότεροι ἐκείνη τὴν νύκτα. Πρὸς αὐτοὺς ὠμίλησα ἐγὼ ὁ γράφων ὡς ἑξῆς: Ὁ κατακτητὴς ἔθεσε σὲ ἐφαρμογὴ σχέδιο νὰ ἐξοντώσῃ τὸν Λαόν μας μὲ τὸν ἀνηθικώτερο τρόπο. Θέλει νὰ ἐξοντώσῃ ὅλους τοὺς ἄνδρες καὶ τουφεκίζει 10 γιὰ κάθε νεκρὸ ἀλεξιπτωτιστή. Θέλει νὰ κατακτήσῃ ψυχικὰ καὶ σωματικὰ τίς γυναῖκες, θέλει νὰ γονατίσῃ ψυχικὰ τὸ σύνολο τοῦ λαοῦ μας. Δὲν πρέπει ὅμως αὐτὸ νὰ τὸ ἐπιτρέψωμε καὶ ὅσων ἡ καρδιά ἀντέχει νὰ τὸ δηλώσουν ἀμέσως.

Εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν λόγων αὐτῶν τὰ πρόσωπα ὄλων ἔλαμψαν ἀπὸ ἱκανοποίησι καὶ ἡ ψυχὴ των ἐσκίρτησε ἀπὸ ἐνθουσιασμό. Σύμφωνοι, φωνάζουν ὄλοι. Εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ἀποθάνωμεν. Ὅτι σᾶς εἶπα κλείστετο στὴν ψυχὴ σας καὶ νὰ εἴστε ἔτοιμοι. Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ἔφυγα. Εἶχε γίνῃ ἡ σφυγμομέτρησις τοῦ λαοῦ.

Εἶχα ἀπόλυτη βεβαιότητα, ὅτι ὅπως ἐσκεπτόμουν ἐγὼ ἐσκέπτοντο οἱ περισσότεροι κάτοικοι τῆς Κρήτης, καὶ δὲν ἦταν δυνατὸν παρὰ νὰ γίνεταί κίνησις, ποὺ ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ἔπαιρνε τίς διαστάσεις ποὺ ἡ κατάστασις ἐπέβαλλε. Εἰς τὸ νοῦν μου ἤρχοντο τὰ ὀνόματα διαφόρων ἀνθρώπων μαζί μὲ τοὺς ὁποίους εὐρέθηκα στὴ φυλακὴ τὸ 1935 (κίνημα Βενιζέλου), τὸ 1938 καὶ στὴν ἐξορία

τὸ 1939. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ ὀνόματα ἐξεχώριζα τὸ ὄνομα τοῦ Συνταγματάρχου Ἀνδρέα Παπαδάκη, μὲ τὸν ὁποῖον ἐφροντίσαμε νὰ κάνωμε ἐθελοντικά σώματα στὴν ἀρχὴ τῆς Μάχης καὶ ἀντίστασι στὸν Ἀποκόρωνα κατὰ τῶν Γερμανῶν, καὶ μὲ τὸν ὁποῖον εἶχαμε ἐπίσης συζητήσει, πρὶν ἀκόμα τελειώσῃ ἡ μάχη τῆς Κρήτης, γιὰ ἀντίστασι.

Δεύτερο ἦρχετο τὸ ὄνομα τοῦ δικηγόρου τῆς Σητείας Ἰωάννου Ἰωαννίδη. Ἐνόμισα, λοιπόν, πὼς θὰ ἔπρεπε μὲ κάθε τρόπο νὰ ἔλθω εἰς ἐπαφὴν μαζί τους. Καὶ γιὰ μὲν τὸν πρῶτον εἶχα τὴν προαίσθησι, πὼς αὐτὸς θὰ ἦρχετο στὰ Χανιά. Ἐπρεπε, λοιπόν, νὰ ἔλθω εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν δεύτερον ποὺ ἦταν πολὺ πιὸ μακρῦα. Θυμήθηκα πὼς ὁ δικηγόρος Ἰωαννίδης εἶχε ἀδελφὸ ὑπάλληλο εἰς τὸ ἐδῶ Πρωτοδικεῖο στὰ Χανιά, τὸν Ἐμμανουήλ Ἰωαννίδη, καὶ χωρὶς νὰ χάσω καιρὸ τὸν θρῆκα καὶ τοῦ εἶπα, ὅτι εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη καὶ μὲ κάθε τρόπο νὰ πάη εἰς τὴν Σητεία νὰ εἰπῇ εἰς τὸν ἀδελφὸ του νὰ ἔλθῃ.

Ἀμέσως αὐτὸς ἐφοδιάστηκε μὲ ἄδεια γιὰ νὰ πάη εἰς τὸ Σταυροχώρι τῆς Σητείας, ὅπου ἔμεναν οἱ γονεῖς του γιὰ νὰ τοὺς ἐπισκεφθῇ. Ἡ μετάβασίς του ἦταν πάρα πολὺ ἐπικίνδυνη καὶ κοπιώδης. Τὸ κατόρθωσε ὅμως καὶ εἰς τὰς 15 Ἰουνίου ὁ ἀτρόμητος ἐκείνος κατώτερος ὑπάλληλος ἐγύρισε μαζί μὲ τὸν ἥρωα ἀδελφὸ του. Ἦταν σύμπτωσης. Τὴν προηγούμενη ἡμέρα, στὰς 14 Ἰουνίου εἶχεν ἔλθει ὁ Συνταγματάρχης Παπαδάκης μαζί μὲ ἓνα παλληκάρι, τὸν Ἀνδρέα Πολέντα, τελειόφοιτον τῆς Νομικῆς, καὶ μὲ συνάντησαν. Μέσα σὲ λίγα λεπτὰ ἡ συνεννόησίς μας ἦταν πλήρης.

Μέσα στὸ γραφεῖο μου, ποὺ ἦτο καὶ τὸ μοναδικὸ διαμέρισμα τῆς κλινικῆς στὴ διάθεσί μου, γιὰ τὸ ὅπως καὶ εἰς τὸ πρῶτο μέρος εἶπαμε, στὸν ἀπάνω ὄροφο ἔμεναν ὁ ἀρχίατρος τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ ὅλοι οἱ ἀλεξιπτωτισταὶ γιατροί, εἰς δὲ τὸν πρῶτον ὄροφον ἢ ὑπηρεσία των, ποὺ ἀποτελεῖτο ἀπὸ πολλοὺς ἀλεξιπτωτιστές.

Τὸ γραφεῖο τῆς Κλινικῆς κατόρθωσα νὰ τὸ πάρω μὲ πολλὰς ἐπισκέψεις μου στὴν ἀρμοδίᾳ ὑπηρεσίᾳ τῆς Γερμανικῆς Διοικήσεως. Ἡμεθα σύμφωνοι πὼς ἔπρεπε νὰ σχηματισθῇ μιὰ ἐπιτροπή, Παγκρήτιος, γιὰ ν' ἀναλάβῃ τὴν ὀργάνωσι τοῦ Λαοῦ, καὶ ὄθουσιάσθησαν. Τὸ θράδυ τῆς 14ης πρὸς τὴν 15ην Ἰουνίου καὶ οἱ δυὸ αὐτοὶ ἥρωες ἔμειναν στὰ Χανιά καὶ τὴν 15ην ἦλθαν πάλι στὸ γραφεῖο μου, ὅποτε καὶ ἔμαθαν τὴν ἀφίξι τοῦ Ἰωαννίδη. Σὲ λίγη ὥρα ὑπεγράφετο τὸ πρωτόκολλον τιμῆς καὶ θυσίας ἀπὸ τοὺς τέσσερις αὐτοὺς, ποὺ ἔχει ὡς ἐξῆς:

Πρωτόκολλον τιμῆς καὶ θυσίας διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Κρήτης μας

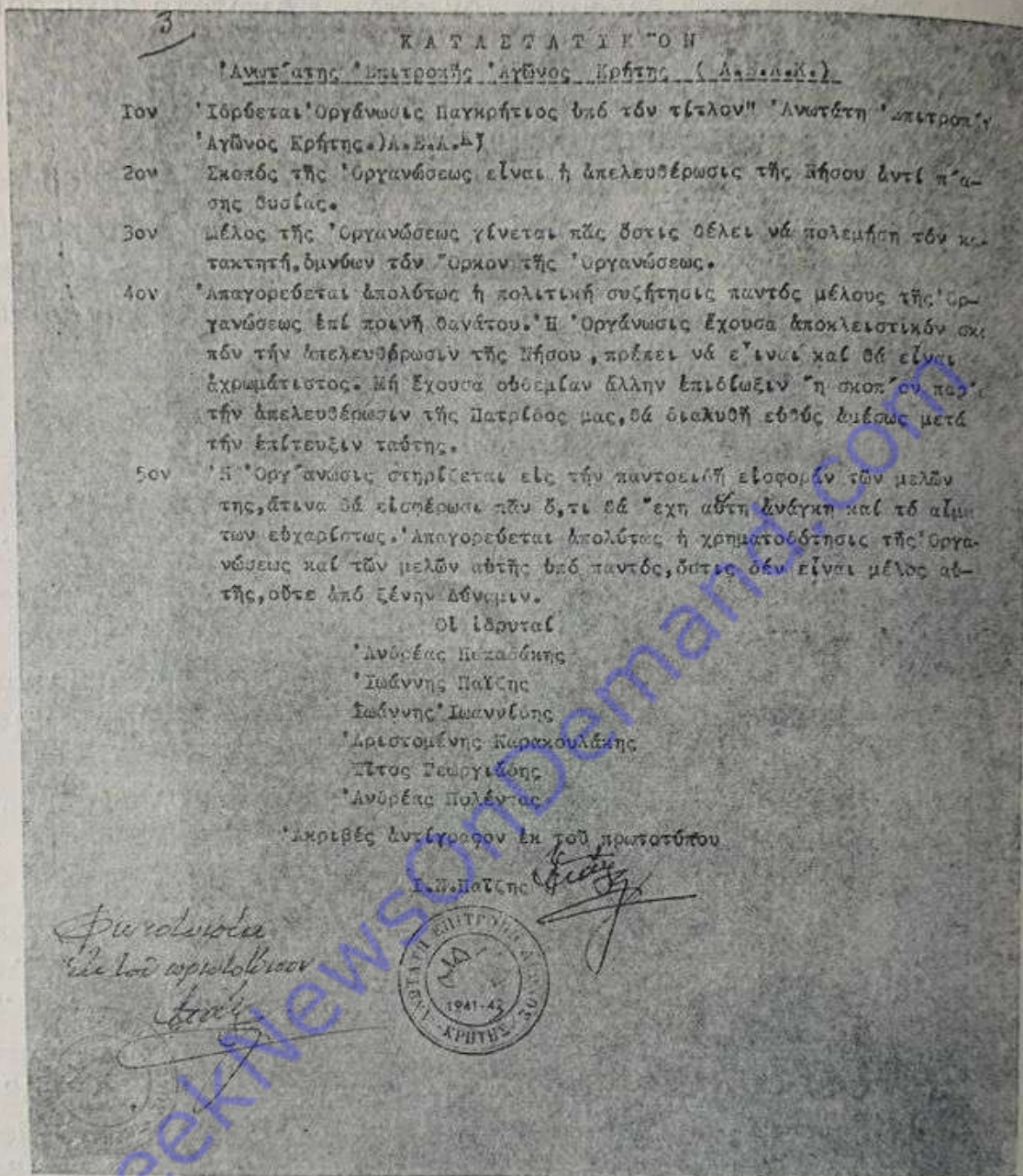
Ἡ παγετώδης ὀμίχλη, ἣτις ἀπὸ τῆς 21ης παρελθόντος Μαΐου ἐκάλυψε τὴν νύμφη τοῦ Λυθικοῦ, ἤρχισε νὰ ἐξαπλοῦται πυκνοτέρα καὶ ζοφερωτέρα μετὰ τὴν πλήρη ἐπικράτησιν τῶν αἱμοσταγῶν ἐπιδρομῶν καὶ τὴν ἐδραίωσιν τῆς διατυμπανισθείσης ὑπὸ τῆς προπαγάνδας τοῦ Γκαϊμπελς νέας τάξεως πραγμάτων, ἐν τῇ πολυπαθεστάτῃ καὶ θρυλικῇ πλέον καταστάσῃ Νῆσον μας, ἣτις μετεβλήθη εἰς γῆν βασιλευομένην ὑπὸ σκότους καὶ εἰς κῆπον ἀληθοῦς κλαθμῶνος.

Ὑπὸ τὸ σκληρὸν πέλημα τῶν ἐθνικοσοσιαλιστικῶν καὶ φασιστικῶν ὀρδῶν, δὲν ἐσθέσθη τὸ ζωπυρὸν τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ ἀνορθοῦται πάλι ἡ Κρητικὴ ψυχὴ. Διὰ τοῦ παρόντος δὲ πρωτοκόλλου συγκροτεῖται ὁ πυρὴν τῆς ἀπελευθερωτικῆς ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ὀλοκληρωθῇ ἡ ὀργάνωσις μας καὶ ἡ κεντρικὴ αὐτὴ μηχανή, διὰ τῆς προσλήψεως ἀντιπροσώπων ἐξ ὄλων τῶν νομῶν τῆς Μεγαλονήσου, ὡς καὶ διὰ τοῦ διορισμοῦ ἐπαρχιακῶν ἀντιπροσώπων καθ' ὅλην τὴν Κρήτην

Ἐλπίζομεν καὶ εὐχόμεθα, ὅπως τὸ σήμερον καταρτισθὲν πρωτόκολλον μας ἀποτελέσῃ τὴν ἀφετηρίαν δι' ἧς θὰ θραυθῶσιν αἱ ἀλύσεις τῆς δουλείας καὶ θὰ διαγραφῇ τὸ πλαίσιον τῶν πεπρωμένων μας.

Οἱ κάτωθι ὑποφαινόμενοι ὑποσχόμεθα διὰ τοῦ λόγου τῆς τιμῆς μας, ὅτι θὰ παραβλέψωμεν πάντα κίνδυνον καὶ πᾶσαν δαπάνην, ἐργαζόμενοι ἀκαμάτως διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν αἱμοσταγῶν ἐπιδρομῶν. Θὰ συνεχίσωμεν τοὺς ὠραίους ἀγῶνας τῶν προγόνων μας καὶ δὲν θὰ ἐπαναπαυθῶμεν ἐστεμμένοι μὲ τὰς δάφνας ἐκείνων. *Οχι! Θέλομεν οἱ ἴδιοι ἀνδραγαθήματα. Θὰ ὑπερπηδήσωμεν τὰ αἱματοβαφῆ ὄρια τῆς Γερμανικῆς ἐξαπλώσεως, μετὰ ζήλου δὲ καὶ αὐταπαρνήσεως ἐργαζόμενοι θὰ ἐπανίδωμεν τὴν Κρήτην μας ἐλευθέραν.

Θὰ δράξωμεν τὸ σπαθὶ καὶ τὸ τουφέκι, ψάλλοντες τὴν ἀρμονικὴν καὶ γλυκειὰν στροφήν τοῦ ἐθνεγέρτου ποιητοῦ Ρήγα Φεραίου: «Καλύτερα μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά καὶ φυλακή». Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ

Πρόεδρον τής έπιτροπής δέν ώρίσαμεν, έτονίσαμε δέ δ'πως όλες οί άποφάσεις θα παίρνωνται κατά πλειοψηφίαν.

"Ιδού τό σχέδιον πού έκαστος άρχηγός νομού θα ε'φήρμοζε διά τήν όργάνωσιν του Νομού του:

Σέ κάθε "Επαρχία ό άρχηγός του Νομού θα διορίζη έναν ή δύο έπάρχους οί όποίοι θα ε'ιναι και μέλη τής Νομαρχιακής "Επιτροπής.

"Ο έπαρχος θα εκλέγη από κάθε χωριό τής περιφέρειάς του τόν πιο κατάλληλο και θα τόν διορίζη άρχηγό του χωριού.

Κάθε άρχηγός του χωριού θα εκλέγη τούς έμπιστους και δυναμένους να πολεμήσουν, θα τούς επιβάλη τόν όρκον τής όργάνωσης, εάν ε'ιναι δυνατόν διά του παππα του χωριού και μέσα εις τις εκκλησίες. Θα καταρτίζη κατάλογο πόσοι ε'ιναι εις θέσιν να

πολεμήσουν, πόσα όπλα διαθέτει τὸ χωριό, τίνος τύπου εἶναι αὐτά, καὶ πόσα φυσίγγια ἔχει τὸ κάθε ἓνα. Κάθε ἀρχηγὸς τοῦ χωριοῦ νὰ ἔχη πάντοτε ἕτοιμους δύο ἀπὸ τοὺς πολεμιστὰς τοῦ χωριοῦ μὲ δύο ὑποζύγια καὶ δύο ἀγγελιοφόρους. Κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν τὸν ἀρχηγὸ τοῦ νομοῦ θὰ γνωρίζωσι μόνον οἱ ἑπαρχοὶ καὶ τοὺς ἐπάρχους μόνον οἱ ἀρχηγοὶ τῶν χωρίων καὶ ὁ κίνδυνος τῆς ἀποκαλύψεως εἶναι μικρότερος.

Ἐκαστος ἀρχηγὸς τοῦ χωριοῦ θὰ ὑποβάλλῃ τὴν κατὰ τ' ἀνωτέρω κατάστασιν εἰς τὸν ἑπαρχον, ὁ ὁποῖος ἑπαρχος καταρτίζει τὸ μητρώον του καὶ κατόπιν ὑποβάλλει ἀντίγραφον στὸν ἀρχηγὸ τοῦ Νομοῦ, ὡς καὶ κάθε μεταβολήν. Κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Νομοῦ γνωρίζει τὴν δύναμιν πού μπορεῖ νὰ διαθέσῃ, τὰ πρόσωπα πού μπορεῖ νὰ χρησιμοποιήσῃ, ὡς καὶ τὰ εἶδη τὰ ὁποῖα τοῦ χρειάζονται γιὰ νὰ ὀργανώσῃ τὸν Νομό. Ἐπίσης μπορεῖ νὰ παρακολουθῇ κάθε κίνησι τοῦ ἐχθροῦ.

Ἀφοῦ σὲ γενικὲς γραμμὲς ἐμείναμε σύμφωνοι ὁ Ἰωάννης Ἰωαννίδης καὶ ὁ Ἀνδρέας Πολέντας ἔφυγαν, ἐνῶ ἐγὼ μετὰ τοῦ Ἀνδρέα Παπαδάκη ἐμείναμε γιὰ νὰ συναντηθοῦμε καὶ τὴν ἐπόμενην ἡμέραν καὶ νὰ συνεργασθοῦμε γιὰ νὰ ἀνεύρωμεν τὰ πιὸ κατάλληλα πρόσωπα, ἀπάνω στὰ ὁποῖα θὰ ἐστηρίζετο ἡ ὀργάνωσις εἰς τὴν ἀρχή, εἰς τοὺς δύο Νομούς, Χανίων καὶ Ρεθύμνης, πού συνεκέντρωναν ἐκείνην τὴν ὥραν καὶ τὸ περισσότερο ἐνδιαφέρον. Τὸ ἔργον πού ἀνελάβαμε ἦταν ἐξαιρετικὰ δύσκολο καὶ ἐπικίνδυνο καὶ γι' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ προχωροῦμε μὲ σύνεσι καὶ μεθοδικότητα. Σκοπὸς καὶ ἀπόφασίς μας ἦταν νὰ περιορίσωμεν εἰς τὸ ἐλάχιστον τὶς θυσίαι καὶ μόνον σὲ ἐξαιρετικὲς περιπτώσεις.

Ἐσκεφθήκαμε ὅτι ἔπρεπε νὰ θροῦμε τὰ πιὸ ἔμπιστα ἀστυνομικὰ ὄργανα, γιὰτὶ μ' αὐτὰ θὰ ἐπληροφοροῦμεθα εὐκολώτερα τὰς μετακινήσεις καὶ τὰς διαθέσεις τοῦ κατακτητή.

Ἀπὸ κοινοῦ οἱ δύο μας ἀποφασίσαμε, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναμείξωμε στὴν ὀργάνωσι ἀνωτάτους, ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους ἀξιωματικούς πού θὰ μπορούσαν νὰ πολεμήσουν ἀποτελεσματικώτερα.

Στὸ νομὸ Χανίων ἦσαν πολλοὶ ἀξιωματικοὶ πού θὰ εὔρισκε ὁ ἐξ ἡμῶν Ι. Παΐζης, ἐκτὸς τοῦ Στρατηγοῦ Ἐμμανουὴλ Μάντακα, μὲ τὸν ὁποῖον δὲν εἶχε σχέσεις καὶ συνεφωνήθη νὰ τὸν συναντήσῃ ὁ ἕτερος ὁ Ἀνδρέας Παπαδάκης. Ἐφοδιασμένος δὲ καὶ μὲ ἐπιστολήν μου, πρὶν νὰ φύγῃ γιὰ τὸν Νομό του ἦλθε εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν Μάντακα, ἀλλὰ αὐτὸς ἀρνήθηκε κάθε συμμετοχὴ στὸν ἀγῶνα τῆς ἀντιστάσεως.

μειών από μέλη τῆς ὀργανώσεως. Ἐκεῖ ἀντελήφθησαν τὴν ὀργάνωσιν καὶ ἰδοὺ πῶς τὴν περιγράφει, εἰς τὴν «Ἀκρόπολι» τῶν Ἀθηνῶν, τῆς 28ης Σεπτεμβρίου τοῦ 1946, ὁ ἐξ αὐτῶν Χιούζ:

«Ἡ 1η Ἰουνίου τοῦ 1941 εἶναι ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ἤρχισε τὸ Κρητικὸν κίνημα ἀντιστάσεως. Ὁ Συνταγματάρχης Ἀνδρέας Παπαδάκης, πού εἶχε ἀπεριόριστον θάρρος, ἀλλὰ δὲν ἔτυχεν τῆς ὑποστηρίξεως πού ἔπρεπε εἰς τὸν Νομὸν Ρεθύμνης, καὶ ὁ Ἰωάννης Παῖζης ἀπὸ τὰ Χανιά, ἦταν οἱ πρῶτοι πού τὸ ὀργάνωσαν, κ.λ.π.»

αὐτοβιογραφία

28. Σεπτεμβρίου 1946

ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΡΩΙΚΗ ΜΕΓΑΛΟΝΗΣΟ

Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΜΑΚΡΑΝ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ

ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΑΡΧΙΣΑΝ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑΝ
ΠΟΥ ΗΧΜΑΛΩΤΙΣΘΗ Ο ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ. ΜΟ
ΝΑΔΙΚΗ ΕΠ ΘΥΜΙΑ ΤΩΝ ΗΤΟ: Π-ΡΙΣΣΥΤΕΡΑ ΟΨΛΑ

Τὸ ἀνταπόκριτόν τοῦ «Υπολήλυ Μαιηλ» τοῦ Λονδίνου καὶ συνεργάτου μας κ. ΓΣΑΚ - ΣΜΙΘ - ΧΙΟΥΖ
COPYRIGHT «ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ» ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ὁ συνταγματάρχης Ἀνδρέας Παπαδάκης εἶχε ἀπεριόριστον θάρρος, ἀλλ' ἀτυχῶς δὲν ἔτυχε ὑποστηρίξεως εἰς τὴν νομαρχίαν Ρεθύμνης, ὅταν μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ συναδέλφου του τῶν Χανιῶν, δρος Ἰωάννου Παῖζη, ὁ ὁποῖός εἶχε ἀπελαθῆ εἰς Ρόδον, ἡ ὀργάνωσις τῶν Χανιῶν ἐξέφυγε βαθιῶν δὴν ἀπὸ τὰ χέρια του.

Διάφοροι ἐπιτροπὰί Ρεθυμνωτῶν ἐπληροίωσαν τοὺς Βρεταννοὺς ἀξιωματικοὺς συνδέσμου

εἰν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοὺς δύο τούτους ἀνδρας ὑπέδειξεν ἂν καὶ δὲν ἀνῆκον εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, ὡς φρούραρχον Ἡρακλείου καὶ φρούραρχον Ὑπαιθρίου, θέσεις τὰς ὁποίας διὰ πρώτην φοράν ἀνέλαβον αἰδοὺς, οἱ ὁποῖοι δὲν ἦσαν ἀξιωματικοί.

Τὸ ἴδιον συνέβη καὶ εἰς τὴν νομαρχίαν Σελίνου. Τὰ παιδιά τοῦ Κουτσογέρακου δὲν ἐπερίμεναν νὰ σχηματισθῇ καμμια ὀργάνωσις καὶ κατόπιν νὰ πᾶ

Προσποιητόν Σοζητήσεων

Μεταξύ του Συντ/ρχου Ανδρ. Παπαδάκη και του "Αγγλού" πλατάρχου
 κ. FRANCISCO G. POOL

Ἡ σοζήτησις ἔλαβεν χώραν τὴν 9ην Δεγούστου 1941 ἡμέραν Σάββατον καὶ ὦραν 9ην π.μ. ὑπὸ τὴν σκιάν μεγάλης δρυός ἐντός ἐνός δάσους τῆς περιφερείας τοῦ χωρίου "Ἀποστόλους" ἐπαρχίας Ἀμαρίου Κρήτης καὶ ἐλέχθησαν τὰ ἑξῆς:

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Καλῶς ἤλθατε. Ἡ χαρὰ μας εἶναι μεγάλη πού ἐπικοινωνοῦμε μαζί σας.

ΠΟΥΛ: Εὐχαριστῶ. Κι' ἐγὼ ἔχω χαρὰ πού ἤλθα στὴν Κρήτη γιατί ἔζησα καὶ πρὶν ἐδῶ καὶ γνώρισα καλά τὴ Νῆσί σας.

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Καί, τώρα ἄς σοζητήσωμεν γιά τόν σκοπό πού ἤλθατε. Προκαταβολικῶς θά σᾶς δηλώσω ὅτι σοζητῶ μαζί σας ὑπὸ τὴν ἰδιότητα μου ὡς μέλος τῆς ἡγεσίας μιᾶς ὀργανώσεως ὑφισταμένης ἤδη καί ὡς στρατιωτικῆς τῆς ἡγέτης.

Ἡ ὀργάνωσις αὐτή γράφεται μέ τὰ ἀρχικά ΑΒΕΑΚ (Ἀνατάτη Ἐπιτροπή Ἀγῶνος Κρήτης). Καί ἔχει ἤδη ἀρχίσει τόν ἀπελευθερωτικό ἀγῶνα.

ΠΟΥΛ: (ἐκπλαγεὶς ἀπὸ τὴν πληροφορία ὅτι ὑφίσταται ἤδη ὀργάνωσις ἀντιστασῆος) Ἀλήθειαι! Καί ποιοὶ ἄλλοι εἶναι οἱ ἀρχηγοὶ στὴν ὀργάνωσις σας;

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Ἡ ὀργάνωσις διεσθύνεται ἀπὸ 5μελῆ Ἐπιτροπῆν. Τὰ τέσσερα μέλη ἐκπροσωποῦν τοὺς τέσσερες Νομοὺς τῆς Νήσου, καί τὸ πέμπτον εἶναι Γενικός Γραμματεὺς τῆς ὀργανώσεως. 1) Ἰατρός Παΐζης διὰ τὰ Χανιά, 2) ἐγὼ διὰ τὰ Ρέθυμνο, 3) Τίτας Γεωργιάδης διὰ τὸ Ἡράκλειον, 4) Ἰωάννης Ἰωαννίδης, διὰ τὸ Λασιθί, καί 5) Ἀνδρέας Πολέντας Γενικός Γραμματεὺς.

ΠΟΥΛ: Μπορεῖτε νά πάρετε ἀκόμη ἓνα φίλον μου ἀπὸ τόν Ἅγιο Νικόλαο Λασιθίου τόν κ. Κοὐνδουρο στὴν ἡγεσία τῆς ὀργανώσεως;

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Ἀσφαλῶς ναί, ἀλλά θά φροντίσωμεν νά συνδεθῶμεν πρῶτα μαζί του. Καί τώρα -ἐξηκολούθησον ὁ Παπαδάκης- θά ἐπεθύμωμεν νά σᾶς κάνα μὲν ἐρώτησιν σχετικὴν μέ τόν σκοπό τῆς ἀφίξεώς σας: ἤλθατε μήπως μέ τόν σκοπό νά περισυλλέξετε τοὺς περιπλανημένους ἀνά τὴν Νῆσον Βρεττανούς, ἢ ἔχετε ὡς ἀποστολὴν νά μελετήσετε καί τὸ ζήτημα ἀντιστασῆος εἰς τὸ ἐσπερικόν τοῦ ἔθρου; Ἐάν ἡ ἀποστολή σας εἶναι μόνο διὰ τὴν περισυλλογὴν τῶν Βρεττανῶν, ἐκτιμοῦμεν βαθύτατα τὴν προσκᾶθειαν σας, καί τὸ εὐγενές ἐνδιαφέρον τῆς φίλης καὶ συμμάχου Ἀγγλίας διὰ τὰ δευνοπαθοῦντα τέκνα τῆς, καί εἰμεθα πρόθυμοι νά σᾶς βοηθήσωμεν εἰς τὰ ὄρατον ἔργον σας μέ ὅλας μας τὰς δυνάμεις. Ἐάν ὅμως ἡ ἀποστολή σας ἔχει καί τόν ἕλλον σκοπόν, ἠμποροῦμεν νά σοζητήσωμεν ἐπ' αὐτοῦ εὐρύτερα.

ΠΟΥΛ: Ἐἶναι βέβαια ἡ πρόθεσις μας ν' ἀποσύρωμεν ὅλους τοὺς περιπλανημένους Βρεττανούς ἀπὸ δὴ τὴν Κρήτη, κύριος σκοπὸς ὅμως τῆς ἀποστολῆς μου εἶναι ἡ μελέτη τοῦ ἀγῶνος ἀντιστασῆος.

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Τότε σᾶς παρακαλῶ νά με ἀκούσετε μέ προσοχή καί ὅπου δέν καταλαβαίνεται τὰ λόγια μου νά μ' ἐρατῆτε νά σᾶς ἐξηγῶ. (καί ἀνεκτόχη εὐρύτατα τὸ σχέδιον καί οἱ σκοποὶ τῆς ὀργανώσεως ΑΒΕΑΚ καθὼς καί τὰ ὀργανωτικὰ σχέδια τῆς τῆς ὀποῖα ἔπρεπε νά συνδρασθοῦν μέ τὰ σχέδια τοῦ Βρεττανικοῦ Στρατηγείου Μ. Ἀνατολῆς).

ΠΟΥΛ: Τὰ σχέδια αὐτὰ πού μου ἀναπτύσσετε θά ἦταν καλύτερα νά τὰ σοζητήσετε μέ ἓνα Ἐπιτελικὸ Ἀξιωματικὸ τοῦ Στρατηγείου μας, διότι ἐγὼ εἶμαι Ἀξιωματικὸς θαλάσσης καί δέν ἔχω εἰδικότητα σ' αὐτά. Καί διὰ νά προχωρήσῃ ὅπως πρέπει ἡ δουλειά μας νομίζω πὸς πρέπει νά με ἀκολουθήσῃ με Ἐπιτελικὸ Ἀξιωματικὸ νά κανονίσετε μαζί του ὅλα αὐτὰ τὰ ζήτῃματα.

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Διὰ νά ἔλθῃ μαζί σας εἶναι ἀνάγκη πρῶτα νά μοῦ ἐξαποσταλῆτε τὴν ἐπιτροπὴν μου στὴν Κρήτη ἐντός 15 ἡμερῶν καὶ δεῦτερον νά μοῦ ἀποσταλῆτε τὴν ὀργάνωσίν μου καὶ τὴν ὀργάνωσίν μου.

ΠΟΥΛ: Διὰ τὴν ἐπιτροπὴν σας ἀναλαμβάνω ἐγὼ τὴν ἐπιτροπὴν. Διὰ τὴν ὀργάνωσίν μου συνεργατῶν σας φροντίσετε σεῖς.

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Εἰμεθα ἀπολύτως ἐξυπακούητοι.

ΠΟΛΑ: Ένας άνδρας δεν θα μπορούσε να ερεθισθεί από στην Κρήτη για
 διαρκή έπαση μεταξύ μας; Γνωρίζετε τον Γρηγοράκη από το "Ποσειδώνιο" το
 αυτό; Οσες βοήθησε και στην άνευρηση ενός άνδρα. Αυτό έχει κι ένα
 ηρωικό κείμενο από τον ξέρο με "εμείς".

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Δεν γνωρίζω τον Γρηγοράκη, αλλά δεν είναι δύσκολο να τον
 ερεθίσω και συνεργασθώ, από είναι ένας καλός πατριώτης όπως μου λέτε.

ΠΟΥΛ: Έχετε κανένα καλό "αρχηγό" για να αναλάβει ένα τέτοιο έργο αντι-
 στάσης για όλη την Ελλάδα;

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Έχουμε το Στρατηγό Πλαστήρα. Είναι ο μοναδικός που θα μπο-
 ρήσει να ξεσηκώσει ολόκληρη τη χώρα.

ΠΟΥΛ: Πράγματι είναι σπουδαίος ο Πλαστήρας, αλλά είναι στη Γαλλία από
 κλεισμένος θα θέληση να γει η εμάς να έλθω;

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Το πώς θα θέληση δεν έχω άμφισβησία. Το πώς θα έλθω; Αυτό μπο-
 ρεί να το κανονίσει το Στρατηγείο σας αν θέλη.

ΠΟΥΛ: Εγώ θα κάνω λόγο και θα ος γράψω για αυτό.

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Και τώρα αισθάνομαι εξαιρετική χαρά που βλέπω και συμφε-
 ρώμε σ' όλες τις γραμμές και είμαι βέβαιος πώς και το έργο μας κατά
 του κοινού έργο θα έχω εδχάρια αποτελέσματα με τη συνεργασία που
 αρχίζομε μαζί αυτή τη στιγμή.

ΠΟΥΛ: Και εγώ έχω χαρά μεγάλη και πολλές ελπίδες πώς μ' αυτή τη συνε-
 ρασία μας θα προκύψει ένα μεγάλο καλό για την Κρήτη και εγώ αγαπώ πάρα
 πολύ.

Διά την ιστορία διαγράφομε και οι δύο από το πρόχειρο πρακτι-
 κό. Σημα διά το κύρος της μεταξύ μας αλληλογραφίας και αναγνωρίσεως
 της συνεργασίας καθορίζομε τον δικό μου κέλεον.

The above is a true real
 of the conversation between
 Colon. Papadakis and myself
 Franc. Pool Lt. Commander
 R. N. R.

Ανδρ. Παπαδάκης
 Σοντ/ρχος

(ΜΤΟ) Τα άνωτέρω είναι μία πραγματική
 αλήθεια της συζητήσεως μεταξύ του Σοντ/ρχου
 Παπαδάκη και έμοσ του ίδιου.

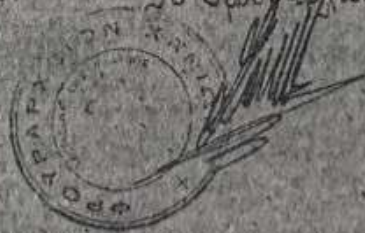
Φράνς Πούλ, Πρωτάρχης
 R. N. R.

Οι άνωτις ανιγγραφομένοι αρμοσίωσσω

Χανά λι 6 Πόρουσιου 1947

Το Ξενοδοχείον

Από το πρακτικό αυτό θγαίνει το συμπέρασμα μιας ειλικρι-
 νούς και καλής θελήσεως του πλωτάρχου Φραγκίσκου Πούλ.

Μετά την συζήτησι αυτή έπηκολούθησε τραπέζι στο όποιον
 παρεκάθησαν πολλοί άγωνισταί και καλόγηροι της Μονής του Πρέ-
 βελη μεταξύ τών όποιων και ο ήγούμενος Λαγουβάρδος. Όλοι ή-
 σαν ευχαριστημένοι και το πρόσωπό τους λαμποκοπούσε γιατί
 χωρίς να τους πή κανείς τίποτε, είχαν νοιώσει ότι κάποιος καλό
 έγινετο. Στενοχωρημένος έφαινετο ο ήγούμενος, που χωρίς άλλο
 δεν έβλεπε με καλό μάτι την συνάντησι αυτή. Μετά το φαγητό έ-
 χωρίσθησαν με την συμφωνία να συναντηθούν πάλι, ο Παπαδάκης
 με τον Πούλ, στις 20 Αυγούστου εις την Μονήν του Πρέβελη.

να γυρίσουμε πάλι πίσω, λέει κινείται, ξ' αντίθετα του.
 Τα όργανα μας είναι άσπαστα, ή μάλλον είναι δυνατόν να γυρίσουν
 και αντίστροφα, ή γυρίσουν ή να σταματήσουν ή να γυρίσουν.

Απόρρητο δε κατά λέξι δίνει δόξα στον κόσμο δι' ήμεας ξ' ευστοχία
 αὐτὸς ἀπονομιμαί συνδέματι τῶν ἀσπλαγγομένων καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ
 γίμνου πρὸς καθόλου ἀδύνατοι νὰ ἐκτελέσωμεν δια γυρί-
 σουμεν καὶ ὅσα ἐπιδομῆσαι ἐπιδομοῦμεν τὰ ἀπρόσμενα ἀδύ-
 νατοῖς.

Ἡ κριτικὴ ἐπιπέδη τῶν ἀπρόσμενων καὶ ἀπρόσμενων
 ἐξ ὁμοίας ἀπρὸς σήμερον μὲν ὅτιον τῆς ἡμετέρας ἡμετέρας
 ἐκ τῶν ἐπιδομῶν.

Ἔτσι τὴν ἀνέκδοτο ἐπιδομοῦμεν ἡμεῖς
 ὁμοίως ὅπως μὲν γυρίσει λέει, ἡμεῖς ξ' ἡμεῖς ἡμεῖς, ὅτι
 καὶ λέει ὁμοίως ἡμεῖς διὰ τὸν μὲν ὁμοίως ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ὅτι ὁμοίως ἡμεῖς, καὶ ὁμοίως ὅτι ὁμοίως
 ὅτι ὁμοίως ὅτι ὁμοίως ἡμεῖς καὶ ὅτι ὁμοίως ὁμοίως
 ἡμεῖς ἐπιδομοῦμεν ὅτι ὅτι ὁμοίως ἡμεῖς.

Μετὰ τὴν ἀνέκδοτο
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς

Ἔτσι ἔληξεν ἡ συνεδρίασις τῆς 12ης Φεβρουαρίου τοῦ 1942. Οἱ Ἄγγλοι ἐκατάλαβαν ὅτι ἡ ὁργάνωσις μας ἐδιοικεῖτο ἀπὸ πρόσωπα πού εἶχαν συνείδησι τοῦ καθήκοντος, καὶ πρὸς τὸν ἀγῶνα καὶ πρὸς τὴν Πατρίδα. Αὐτό, θέβαια, πιθανόν, νὰ μὴν ἄρεσε εἰς τοὺς Ἄγγλους, οἱ ὅποιοι θέλουν τοὺς συνεργάτας των ὅργανα τυφλὰ καὶ ὅταν δὲν θὰ ἔχουν πλέον τὴν ἀνάγκην των νὰ τὰ παραμερίζουν ἢ νὰ τὰ ἐξοντώνουν, ὅπως θὰ ἴδωμεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον. Ὡστόσο ἐφάνησαν ὅτι θὰ ἐτήρουν τοὺς ὅρους τῆς συνεργασίας, πού ἀποφασίσσαμεν κατὰ τὴν ἀνωτέρω συνεδρίασιν.

Μοράκι κατ' αὐτοῦ ἐπὶ σηκοφαντικῇ δυσφημίσει, δι' ὅσα φευδῶς ἀνέγραψε εἰς θάρος των, εἰς τὴν ὑποβληθεῖσαν πρὸς Ὑμᾶς ἔκθεσίν του.

Ἀρχομένης τῆς Συνεδριάσεως (διαδικασίας) ὁ Πέτρος Πέτρακας ἀνεκάλεσε πάντα τὰ ἀναγραφόμενα εἰς τὴν ἔκθεσίν του, εἰς θάρος τῶν Ἰωάννου Ν. Παΐζη, Γρηγορίου Μοράκι καὶ Νικαλάου Μοράκι ὁπότε ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου, λόγω οἴκτου, ἐκάλεσε τούτους νὰ παραιτηθῶσιν καὶ οὗτοι ἔπραξαν τοῦτο.

Εἰς θάρος τοῦ Πέτρου Πέτρακα ἐκκρεμοῦν ἀκόμη δύο μηνύσεις, μία τοῦ Γεωργίου Ἀλεβιζάκι ἐπὶ συκοφαντικῇ δυσφημίσει καὶ ἑτέρα ἐπὶ ἀπάτη, διότι ἐξηπάτησε τὸ Δημόσιον καὶ λαμβάνει σὺ ν τ α ξ ι ν Μ α κ ε δ ο ν ο μ ά χ ο υ, ὡς δράσας ἀπὸ τοῦ ἔτους 1903 μέχρι τοῦ ἔτους 1909, ἐνῶ οὗτος ἐγεννήθη τὸ 1897, ἦτοι εἰς ἡλικίαν 7 (ἑπτὰ) ἐτῶν.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν Ὑμᾶς, ὅπως, τὰ ὑποβαλλόμενα ἐπίσημα ἀντίγραφα πρακτικῶν, τεθῶσιν εἰς τὸν Φάκελλον τοῦ Πέτρου Πέτρακα ὅπου πρέπει, διὰ νὰ ληφθῶσιν ὑπόψιν, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἐκθέσεώς του.

Τονίζομεν καὶ πάλιν ὅτι οὗτος ὑπῆρέτησε εἰς τὴν ὀργάνωσιν (Ἀνωτάτη Ἐπιτροπὴ Ἀγῶνος Κρήτης) (Α.Ε.Α.Κ) ὡς ἔμμισθος φρουρὸς καὶ ἀγγελιοφόρος, ἐπὶ μηνιαίῳ μισθῷ, τῆς Ἀγγλικῆς Ἀποστολῆς (Σύνδεσμοι τοῦ Στρατηγείου Μ. Ἀνατολῆς) καὶ πρέπει νὰ τεθῆ εἰς ἀνάλογον θέσιν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ ἀρχηγοῦ.

Μεθ' Ὑπολήψεως
ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΠΑΪΖΗΣ

Ἡ Ἐπαναστατικὴ Κυβέρνησις ἀκύρωσε τὸν Νόμον 971)1949 διὰ τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος 179 περὶ Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως δημοσιευθέντος εἰς τὴν ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως τῆς 26 Ἀπριλίου 1969 εἰς τεῦχος πρῶτον καὶ ἀρ. φύλλου 73, διότι ἐπέισθη ὅτι διεστρεβλώθη ἡ ἀλήθεια καὶ προέτρεψε νὰ ὑποβάλωσι νέα δικαιολογητικά ὅλοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἐπολέμησαν κατὰ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ ἐχθροῦ.

Μὲ κατάπληξιν εἶδα ὅτι πλεῖστοι ὑποβάλλουν δικαιολογητικά, οἱ ὅποιοι, ποτὲ δὲν ὑπῆρξαν εἰς ὀργάνωσιν ἀντιστάσεως, διὰ νὰ κωλίσαιεργήσωσι μόνον.

Παραθέτω καὶ τὴν ἔκθεσίν μας πρὸς τὸ Γεν. Ἐπιτελεῖον Ἐπαναστ. Κυβερνήσεως.

Ἀρχηγὸς Ἀντιστάσεως τοῦ Νομοῦ Χανίων ἀπὸ 15—8—41—
6—2—43.

Ἰατρὸς Ἰωάννης Ν. Παΐζης
Π ρ ὀ ς

Τὴν Διεύθυνσιν Ἐφ. Πολεμιστῶν καὶ Ἀγωνιστῶν, παρὰ τῷ Ἀρχηγείῳ Ἐνόπλων Δυνάμεων, τοῦ Νομ. Δ)τος ὑπ' ἀριθμ. 179 τῆς 26ης Ἀπριλίου, «περὶ Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως».

Λαμβάνω τὴν τιμὴν, εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀρθροῦ 11 τοῦ Ν.Δ. τῆς 28ης Ἀπριλίου 1969, νὰ ἀναφέρω τὰ ἐπόμενα:

1. Ἡ ὀργάνωσίς μας συνεστήθη τὴν 15ην Ἰουνίου 1941, ἐν Χανίοις, ὑπὸ τῶν: Ἰωάννου Ν. Παΐζη, ἱατροῦ καὶ κατοικοῦ Χανίων, Ἀνδρέα Ι. Παπαδάκη Ἀντ)ρχου εἰς Π.Δ., κατοικοῦ Χανίων καὶ Ρεθύμνης, Ἰωάννου Γ. Ἰωαννίδου δικηγόρου, κατοικοῦ Σητείας καὶ Ἀνδρ. Π. Πολέντα, φοιτητοῦ νομικῆς καὶ κατοικοῦ Βρυσσῶν Ἀποκορώνου.

2. Συνεπληρώθη τὸν Ἰούλιον καὶ Αὔγουστον 1941 ὑπὸ τῶν Ἀριστομένους Καρακουλάκη, Προέδρου Ἐφετείου Κρήτης καὶ Τίτου Γεωργιάδη, δικηγόρου καὶ κατοικοῦ Ἡρακλείου.

3. Εἰς τὴν ὀργάνωσιν ἐδόθη τὸ ὄνομα «Ἀνωτάτη Ἐπιτροπὴ Ἀγῶνος Κρήτης» (Α.Ε.Α.Κ).

4. Ἀνέλαβον τὴν ὑπευθυνότητα ὡς ἀκολούθως:
Ἰωάννης Ν. Παΐζης τοῦ Νομοῦ Χανίων.
Ἀνδρέας Ι. Παπαδάκης τοῦ Νομοῦ Ρεθύμνης.
Τίτος Γεωργιάδης τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου.
Ἰωάννης Ἰωαννίδης τοῦ Νομοῦ Λασηθίου.
Ἀριστομένης Καρακουλάκης, ἐκ Ναυπάκτου, νομικὸς σύμβουλος καὶ ἐκπρόσωπος τῶν ἐκτὸς τῆς Κρήτης εὑρισκομένων ἐνταῦθα Ἑλλήνων.
Ἀνδρέας Π. Πολέντας Γεν. Γραμματεὺς τῆς Ὄργανώσεως ἄνευ ψήφου.

5. Δὲν ὠρίσθη οὐδεὶς Πρόεδρος καὶ αἱ ἀποφάσεις ἐλαμβάνοντο κατὰ πλειοψηφία.

6. Σκοπὸς τῆς Ὄργανώσεως ὠρίσθη ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Νή-
ἀπὸ τὸν κατακτητῆ, ὅστις ἐτουφέκιζε 12 Κρήτας δ' ἕκαστον φο-
νευθέντα ἀλεξιπτωτιστὴν καὶ ὅστις, κατὰ διαταγὴν τοῦ Χίτλερ,

θα έτουφέκιζε όλόκληρον τόν άρρενα πληθυσμόν από 12 έτών και άνω, όλοκλήρου τής Νήσου, θα έπεδίωκε τήν άτίμωσιν τών γυναικών και γενικά θα έξηυτέλιζε τόν άνθρωπον.

Άπό τήν πρώτην στιγμήν ή Όργάνωσίς μας είχεν τήν πεποίθησιν, ότι ή Άγγλία ήτο αδύνατον νά μη ένδιαφερθῆ δια τούς αξιωματικούς και όπλίτας της, οί όποιοι έμειναν έδω από τήν Μάχην τής Κρήτης και οί όποιοι περιφερόμενοι δεξιά και άριστερά και συλαμβανόμενοι ύπό του έχθρου, ώμολόγουν έκείνους οί όποιοι τούς περιέθαλπον, μέ άποτέλεσμα, νά τουφεκίζωνται άμέσως, αύτοι δε νά μεταφέρονται εις Στρατόπεδα αιχμαλώτων.

Δια ταύτα, άρχισαμε τήν όργάνωσιν του λαού, ως έξής:

α) Περισυλλογή και περίθαλψις τών Συμμάχων αύτων πολεμιστών, μέχρι τής αναχωρήσεώς των εις τήν Μ. Άνατολήν.

β) Όργάνωσις Δικτύου Κατασκοπείας εις όλην τήν Νήσον, ώστε νά παρακολουθούνται αι πράξεις του έχθρου, αι Δυνάμεις του, αι όργανώσεις του και έν γένει αι κινήσεις του

γ) Όργάνωσις του λαού στρατιωτικώς, δι' επίθεσιν, όταν θα έδίδετο ή εύκαιρία δια νά τιμωρηθῆ ό άπαίσιος κατακτητής, δι' όσα έπραξε και συνεχίζει νά πράττη εις θάρος του λαού.

Π ρ ό ς τ α ύ τ α σ υ ν ε τ ά ξ α μ ε ν

1. Τό Πρωτόκολλον Τιμής και Θυσίας.
2. Τόν Όρκον τής Όργανώσεως.
3. Τό Καταστατικόν τής Όργανώσεως και
4. Τό Σχέδιον τής Όργανώσεως.

Τούτων φωτοτυπίας έκ τών πρωτοτύπων υποβάλλομεν. Σύνδεσις τής Όργανώσεώς μας μετά του Στρατηγείου Μ. Άνατολής

Όπως είχαμε προβλέπει, τό Στρατηγείον Μ.Α. έστειλε τόν πλωτάρχην του Π. Ναυτικοῦ Φραγκ. Πούλ, κατά τό τρίτον δεκάημερον του Ιουλίου 1941 δι' υποβρυχίου, και ήλθεν εις έπαφήν μετά τής όργανώσεώς μας, κατόπιν πολλών ταλαιπωριών, δια του ύπευθύνου του Νομού Ρεθύμνης Άνδρ. Παπαδάκη, όστις είχεν τήν έδραν του επί τών Β.Α. ύπωρειών τών Λευκών Όρέων, εις τήν τοποθεσίαν «Βουρβουρές». Έπισυνάπτομε φωτοτυπία τών δ-

σων ἐλέχθησαν μεταξύ τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν, Παπαδάκη καὶ Πούλ.

Ὁ Πούλ ἀντελήφθη τὴν τελειότητα καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς Α. Ε. Α. Κ., ὅπως εἶχαν ἀντιληφθῆ ταύτην καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ Ἐπίαιτρος Ντρέντρ καὶ Ἀνθ)γὸς Σμίθ Χιούζ, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἀποδράσει ἀπὸ τὸ Στρατόπεδον αἰχμαλώτων, περισυλλέγησαν ὑπὸ τῆς ὀργανώσεώς μας καὶ ἐπεριθάλποντο ὑπὸ τοῦ Ἀνδρ. Παπαδάκη εἰς τὸν Βουρβουρέ.

Ὁ Πούλ μὲ τοὺς δύο αὐτοὺς ἀξιωματικούς καὶ μὲ ὄλες τίς πληροφορίες, περὶ τῆς ὀργανώσεώς μας, ἀνεχώρησε εἰς Κάϊρον, κατὰ τὰς 20 Αὐγούστου 1941. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἰδίου ἔτους ἐπανῆλθεν ὁ Σμίθ Χιούζ, μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ, ἔχων μαζὶ του ἀσυρματιστὴν καὶ ἀσύρματον καὶ ἐγκατεστάθη κοντὰ εἰς τὴν ὀργάνωσίν μας καὶ πλησίον τοῦ Ἀνδρ. Παπαδάκη, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζε καὶ ὅπου ἡ τοποθεσία ἦτο περισσότερον ἀσφαλῆς. Ἀμέσως ἐδόθησαν πληροφορίες εἰς τὸ Στρατηγεῖο τῆς Μ. Α. διὰ τοῦ ἀσυρμάτου ὑψίστης σημασίας. Ἀκολούθως προωθήσαμεν πλείστους συμμάχους πολεμιστὰς εἰς συμπεφωνημένα σημεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα παρελήφθησαν, δι' ὑποβρυχίων καὶ ἄλλων μέσων καὶ ἔτσι ἡ ὀργάνωσίς μας ὀργάνωσε, σχεδὸν ὀλόκληρον τὴν Κρήτην, ἀπερίσπαστος. Εἰς Δέκα καὶ πλέον χιλιάδας (10.000), ἀνῆλθον οἱ ὀργανωθέντες, ἔτοιμοι διὰ πᾶσαν στιγμὴν πού θὰ ἐδίδετο τὸ σῦνθημα, ἀρκεῖ νὰ συνεπληρῶνεντο ὁ ὀπλισμὸς των.

Ἴδου τί ἐδίδασκον οἱ Ἄγγλοι εἰς τὰ μυστικὰ σχολεῖα των, εἰς τὰς κατεχομένας Χώρας ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ εἰς τὴν Μ. Ἀνατολήν.

«Ἡ ἀπόφασις τῶν ἡγετῶν τῆς Α. Ε. Α. Κ., νὰ κινηθοῦν μόνοι καὶ ἀκαθοδήγητοι, μόνον ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Κρήτης ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς, ἀποτελεῖ θρόλον, πού δὲν ἔχει παρόμοιον ἢ ἱστορίαν.

Ἡ πρώτη καὶ τελειότερα ὀργάνωσις ἀντιστάσεως εἰς ὄλην τὴν κατεχομένην Εὐρώπην, εἶναι ἡ Ὄργάνωσις τῆς Κρήτης Α. Ε. Α. Κ.» (Σχολὴ μυστικῆ Ἀθηνῶν, αὐτήκοες μάρτυρες Συν)ρχης Ν. Δημοτάκης καὶ ἱατρὸς Σ. Κ. Γαλάνης — Σχολὴ Μ. Ἀνατολῆς, αὐτήκοος μάρτυς ὁ ὑποφαινόμενος).

Τὸ Δίκτυον Κατασκοπείας τῆς Ὄργανώσεώς μας ἀνετέθη ἀπ' ἀρχὰς εἰς τοὺς ἀξίους ἀξιωματικούς Γεώργ. Ἀλεβιζάκη, λοχαγὸν Πυρ)κοῦ καὶ Ἰωσήφ Φασο-

μυτάκην Ἄνθ)ρχον καὶ ἔφθασεν εἰς τοιαύτην τελειότητα ὥστε δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι οὐδεμία κινήσις, οὐδεμία ὀχύρωσις, οὐδεμία μεταφορὰ στρατοῦ, ἀρμάτων μάχης, αὐτοκινήτων ἀεροπλάνων, πλοίων καὶ γενικὰ πολεμικῶν εἰδῶν τοῦ ἐχθροῦ, μᾶς διέφυγε.

Εἰς τὴν Α.Ε.Α.Κ ὀφείλεται ἡ πληροφορία πρὸς τὸ Στρατηγεῖον Μ.Α. ὅτι, «Νηπομπὴ ἀνεχώρησε ἐκ Σούδας, δι' ἐνίσχυσιν τῆς Στρατιᾶς Ρόμελ εἰς Τομπρούκ» καὶ τὴν ὁποίαν κατέστρεψε.

Εἰς ἡμᾶς ὀφείλεται ἡ πληροφορία τῆς προσγειώσεως τριακοσίων (300) καὶ πλέον ἀεροπλάνων εἰς τὸ Ἀεροδρόμιον «Μάλεμε», καθ' ἑκάστην ἑσπέραν καὶ ἀπεγειώνοντο τὰ ξημερώματα διὰ Τομπρούκ, πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Στρατιᾶς Ρόμελ καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα κατέστρεψε διακόσια πέντε (205), (αὐτὰ παρεδέχθη ὁ ἐχθρὸς) διὰ νυκτερινῆς ἐπιδομῆς ἢ Συμμαχικῆ Ἀεροπορίας. Ὁ ἐχθρὸς εἶχεν κατάσχει ὅλες τὶς γαλακτοφόρες ἀγελάδες, τοὺς χοίρους καὶ τὰ πρόβατα τῆς περιφερείας καὶ ὅλες τὶς πατάτες καὶ ἀγγάρεψε τὰς ἱκανὰς γυναῖκας, τῶν γύρω χωρίων «Πλατανιά, Κοντομαρί, Ταυρωνίτου κλπ.» καὶ ἐμαγεύρευαν ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐγέμιζαν ἀπὸ τὸ φαγητὸ αὐτό, χύτρες ποὺ ἔκλειναν μὲ ἀσφάλεια. Τὰ ἀεροπλάνα παρελάμβανον αὐτάς, ἐκτὸς τῶν πολεμοφοδίων, καὶ τὰς ἔρριπτον εἰς τοὺς ἀνδρας τοῦ Ρόμελ. Μόλις μὲ ἐπληροφόρησαν μέλη τῆς ὀργανώσεως διὰ τὴν κατάσχεσιν τῶν ζώων καὶ τὴν ἀγαρείαν τῶν γυναικῶν, ἐπήγα προσωπικῶς, προσποιούμενος, ὅτι πηγαίνω εἰς ἐπίτοκον καὶ ἐξακρίβωσα, τί ἀκριβῶς συνέβαινε. Ἐδώσαμε τὴν πληροφορίαν εἰς τὸν ἀσύρματον, στὸν Βουρβουρέ, καὶ αὐτὸς εἰς τὸ Στρατηγεῖον, μὲ τὸ λαμπρὸν ἀποτέλεσμα τῆς καταστροφῆς τῶν ἀεροπλάνων καὶ τὸν φόνον πολλῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν.

Ἡ καταστροφή τῆς Νοηπομπῆς καὶ τῶν ἀεροπλάνων, ἐσωσαν τὴν Μ. Ἀνατολήν.

Ἐκάψαμε ἀποθῆκες βενζίνης καὶ πυρομαχικῶν (Χρυσοπηγῆς καὶ Βαμβακοπούλου), αἱ ὁποῖαι ἐκαίοντο ὀλόκληρον ἑβδομάδα.

Εἰς τὸ λιμάνι τῆς Σούδας εἶχαν οἱ Γερμανοί, περὶ τὰς 2.000 ἐργάτες. Οὗτοι ἔκλεβαν, κάθε ἡμέραν τὸ ὀλιγώτερον 2.000 ὀκάδες τροφίμα (ὄσπρια, ρύζι, πάστες κλπ.), τὰ ὁποῖα ἀπέκρυπταν εἰς τὰς περισκελίδας των. Τοὺς εἶχαμε ἐφοδιάσει μὲ μηχανὰς παπουτσιῶν καὶ ἐτρυποῦσαν τὰς σαμπρέλλας καὶ λάστιχα τῶν αὐτοκινήτων, ὅταν τοὺς ἐδίδετο ἡ εὐκαιρία. Οἱ ἐργάτες αὐτοί, ἀφῆρεσαν βίδες ἀπὸ τὰς μηχανὰς μεγάλου σκάφους, τὸ ὁποῖον ἐφόρτωνε θόμβες ἀεροπλάνων, διὰ Ρόδον, καὶ τὸ Στρατηγεῖον δὲν διέθετε ὑποβρύχιον, ὅταν τοῦ ἐδόθη ἡ πληροφορία, καὶ μᾶς παρε-

κάλεσε νὰ καθυστερήσωμεν τὴν ἀναχώρησίν του ἐπὶ πέντε ἡμέρας. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἐκαθυστερήθη ἡ ἀναχώρησις του πέντε ἡμέρας καὶ ἐτορπιλίσθη εἰς τὸν «Κάβο Σίδερο», ὅπως μᾶς ἐβεβαίωσαν ἄξιωματικοὶ τοῦ ἀσυρμάτου, καὶ τὰ κομμάτια τοῦ σκάφους ἐκσφενδονίσθησαν δεκάδες πόδια εἰς τὸν ἄερα.

Διὰ τοὺς λόγους αὐτούς, ὅταν ἐστάλη ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, ὁ σαμποτέρ Λοχαγὸς Τορέλ, μὲ ἐντολὴ νὰ καταστρέψῃ ὅτι ὑπῆρθε εἰς τὸ λιμάνι τῆς Σούδας ἀντετάχθη προσωπικῶς καὶ ἀνεφέρθησαν οἱ λόγοι μου εἰς τὸ Στρατηγεῖον Μ.Α., τὸ ὁποῖον μὲ ἐδικαίωσεν πλήρως καὶ ἀνεκάλεσε τὸν σαμποτέρ Τορέλ.

Μέλη τῆς ὀργανώσεώς μας, ἔκαυσαν ἓνα ἀεροπλάνο τοῦ ἐχθροῦ, τὸ ὁποῖον προσεγειώθη εἰς τὴν περιοχὴν Γεωργιουπόλεως - Δραμίων.

Πρὸς προφύλαξιν τῶν ἀνδρῶν μας, ἐκάμαμε τὰ σαμποτάζ, κατόπιν συνεννοήσεως μὲ τὸ Στρατηγεῖον Μ.Α., ἐν ὥρα νυκτὸς καὶ ὅταν ἤρχοντο τὰ ἀεροπλάνα τὰ συμμαχικὰ καὶ ἐβομβάρδιζαν, ὅποτε οἱ Γερμανοὶ ἀπέδιδον τὰς πυρκαϊὰς κλπ. εἰς τὸν βομβαρδισμόν καὶ ὄχι εἰς σαμποτάζ.

Δ Ι Ω Ξ Ι Σ Τ Η Σ Ο Ρ Γ Α Ν Ω Σ Ε Ω Σ

Παρ' ὅλες τὶς προφυλάξεις ἡ Α.Ε.Α.Κ. κατεδιώχθη. Εὐρέθησαν προδότες καὶ τὴν νύκτα τῆς 5ης πρὸς τὴν 6ην Μαρτίου 1942 περιεκυκλώθη ἡ Κλινικὴ μου ἀπὸ ἰσχυρὰ δύναμι Γερμανῶν μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Διοικητὴν τῆς Γκεστάπο ἓνα Ἀντισυνταγματάρχη. Νὰ φύγω ἦτο ἀδύνατον. Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἦτο μαζί μου ὁ Ἴατρος Νικόλαος Κλωνάρης. Ἐκαμαν ἔρευνα, ἀλλὰ δὲν ἀνευρέθη τίποτε, ὄχι διότι δὲν ὑπῆρχαν πλεῖστα ἐνοχοποιητικὰ ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἀλλὰ διότι οἱ Γερμανοὶ ἦσαν ἐντελῶς ἀδαεῖς ἢ ἐστήριζαν τὰ πάντα ἐπὶ τῆς βίας καὶ τῆς ἰσχύος καὶ πιστεύομεν, ὅτι ἂν δὲν ὑπῆρχαν προδόται, δὲν θὰ ἀνεκάλυπτον τὴν ὀργάνωσίν μας.

Μετὰ τὴν ἔρευναν μὲ μετέφεραν εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Ἀγυῖας, περὶ ὥραν 2αν πρωῒνῃν τῆς 6—3—1942. Ἐπὶ ὀκτῶ ἡμέρας μὲ ἀνέκριναν εἰς τὸ μέσον τεσσάρων πολυβόλων καὶ κάθε ἡμέρα μοῦ ὑπέβαλαν τὰς ἰδίας ἐρωτήσεις. Ἐγνώριζαν τὴν συνεδρίασιν τοῦ Βουρβουρέ, (12-12-1941), τὴν συνεδρίασιν τοῦ Βατουδιάρη, (12-2-1942), αἱ ὁποῖαι ἦσαν ὄλομελείας τῆς Ἐπιτροπῆς μας καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Στρατηγεῖου Μ.Α. καὶ πολλὰς ἄλλας λεπτομέρειας.

Τὰ διέψευσα ὅλα διὰ τῶν ἐξῆς: «ἰποτιμάτε τοὺς ἑαυτοὺς

σας, όταν ακούετε ύπανθρώπους οί όποίοι τὰ ἴδια ἔκαναν ἐπί Μεταξᾶ, τὰ ἴδια ἔκαναν, όταν ἦσαν ἐδῶ οί "Αγγλοι καί τώρα κάνουν τὰ ἴδια εἰς ἑσᾶς. Διά νά πάη κανεῖς εἰς τόν Βουρβουρέ, χρειάζεται αὐτοκίνητο πού δέν ὑπάρχει, τὸ ἴδιο διά νά μεταβῆ κανεῖς εἰς τὸ Βατουδιάρη. Νά πάη κανεῖς μέ τὰ πόδια, χρειάζονται τρεῖς ἕως τέσσαρες ἡμέρες, πρᾶγμα ἀδύνατον γιά μένα, πού ἔχω τόσους ἀρρώστους καί δέν εὐκαιρῶ οὔτε γιά φαγητό, ὄχι νά ἀνακατεύωμε εἰς τέτοιες δουλειές».

Ὁ Διοικητής τῆς Γκεστάπο ἀμέσως ἄλλαξε ὕφος καί ἀρχισε νά μοῦ λέη, ὅτι ὁ Λαός δέν τοὺς ἀγαπᾶ, ὅπως καταλαβαίνουν, ἐνῶ αὐτοί... τοῦ φέρονται καλά. Τότε μέ σταθερότητα τοῦ λέγω: «Ἐπήγαμε καί ἐμεῖς νικηταί σέ κάποια Χώρα, κάποτε, καί ἴσως ἴσως καί δικοί μας στρατιῶτες νά ἔκαμαν ἀσχημίες, ὅπως κάνουν καί οἱ δικοί σας, ἀλλά ἐκεῖνα πού κάνετε ἐσεῖς, οἱ ἐπίσημες Ἀρχές, εἰς θάρος ἑνός λαοῦ τόν ὁποῖον ὑπεδουλώσατε, δέν τὰ γράφει καμμιά Ἱστορία».

«Τί τέλος πάντων ἐκάναμε πού δέν μᾶς τὸ συγχωρᾶτε;» ἦταν ἡ ἀπάντησις τοῦ Διοικητοῦ τῆς Γκεστάπο. «Εἰς τὴν Μάχην τῆς Κρήτης ἡμεῖς δέν εἶχαμε οὔτε τὴν σφενδόνην τοῦ Δαυΐδ, ἔναντι τῶν δικῶν σας συγχρόνων ὄπλων καί ἀντὶ νά φανῆτε γενναιόδωροι ἔναντι γενναίων ἠττημένων, περικυκλώνετε τὰ χωριά τὴν νύκτα, συλλαμβάνετε τοὺς ἄνδρες, τοὺς δένετε τὰς χεῖρας πρὸς τὰ πίσω, καί τὸ πρῶτὸ τοὺς θάζετε καί ἀνοίγουν τοὺς τάφους των καί τοὺς τουφεκίζετε μπροστὰ στὰ γυναικόπαιδά των.

Αὐτὰ τὰ γράφει καμμιά Ἱστορία; Δέν φοβᾶστε ἐσεῖς τὴν Ἱστορία; Εἰς τὴν ἀπάντησίν μου αὐτὴν, ὁ ὑπερήφανος κατακτητὴς λέγει: «Τὴν Ἱστορίαν θὰ τὴν γράψωμεν ἐμεῖς καί θὰ τὴν γράψωμεν ὅπως θέλομε». Τότε καί ἐγὼ τοῦ ἀπαντῶ: «Ἐχετε τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ κερδίσετε τὸν πόλεμο καί θὰ γράψετε ἐσεῖς τὴν Ἱστορίαν ὅπως θέλετε; Πολὺ ἀπατάσθε». Τότε ἕξαλλος ὑψώνει τὸ πηλίκιον του καί φωνάζει: «Ὡστε θὰ χάσωμε τὸν πόλεμο;» «Ναί θὰ τὸν χάσετε καί εἶναι ἡ συμπεριφορά σας ἀφορμὴ ἔναντι τῶν λαῶν πού κατακτᾶτε, διότι κατασπαταλᾶτε τὰς δυνάμεις σας καί δέν τὰς στέλνετε εἰς τὰ διάφορα μέτωπα, ὅπου χρειάζονται».

Στὴν ἀπάντησίν μου αὐτὴν, πάντοτε μέ σηκωμένο ψηλά τὸ πηλίκιον, ἔκαμε πέντε ἕξ φορές μέ νευρικοὺς θηματισμοὺς τὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τὸ σημεῖον τῆς ἀνακρίσεως μέχρι τῆς τάφρου, ὅπου ἐπιπτον τὰ πτώματα τῶν τουφεκιζομένων ἀνδρῶν καί κάθε φορὰ ἐπανελάμβανε τὴν φράσιν: «Ὡστε θὰ τὸν χάσωμε τὸν πόλεμο;» Μετὰ τὴν καταδίκην μου εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν ποινῶν, (δέν ὑπῆρχαν Στρατοδικεῖα καί τὰς ἀποφάσεις ἔβγαζαν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔκαναν τὰς ἀνακρίσεις), μέ παρέδωσαν εἰς τοὺς Ἰταλοὺς

οί όποίοι μέ είχαν ζητήσει διά νά κάνουν και αύτοί άνακρίσεις, διά τέσσαρες ήμέρες.

Σ τ ο υ ς Ί τ α λ ο υ ς

Τήν 24ην Μαρτίου 1942, μέ παρέλαθαν οί Ίταλοί μέ δεμέναι τάς χείρας και μέ έπήγαν εις τήν Νεάπολιν Κρήτης. Έκει μέ άνέκρινε ό Διοικητής τής άντικατασκοπείας (Υπ)γός Ταθάνα, όστις ήτο άντιφασίστας και όστις, όταν ήλθαν οί Γερμανοί νά μέ πάρουν, μετά τό τετραήμερον, έν συνεννοήσει μέ τόν Στρατηγό Κάρτα, πού και αύτός ήτο άντιφασίστας, τούς είπε ότι «τόν ίατρόν Ι. Παΐζην, τόν έζήτησε ό άρχηγός τοϋ Αίγαίου και τόν έστείλαμε εις τήν Ρόδον και όταν θα τόν έπιστρέψη θα σάς ειδοποιήσωμεν νά τόν πάρετε....» Οί Γερμανοί έφυγαν και έμένα μέ έστειλαν οί Ίταλοί εις τήν Ρόδον, όπου υπέφερα τά πάνδεινα και υπέβαλα αίτησι, νά μέ επιστρέψουν εις τούς Γερμανούς, νά τουφεκισθώ, ώστε νά άποθάνω μιá φορά. Η αίτησίς μου έγινε δεκτή και κατά τά τέλη Ίουλίου 1942, μέ επέστρεψαν εις τήν Νεάπολιν Κρήτης. Η ποινή τοϋ θανάτου είχεν μετατραπή εις ισόβιον όμηρίαν υπό τοϋ Μπρόγερ, όστις άντικατέστησε εις τήν Διοίκησιν τοϋ Φρουρίου Κρήτης τόν αίμοχαρή Αντρέ και επί τή αναλήψει τών καθηκόντων του, δι' όλους τούς θανατοποινίτας και θα έτουφεκίζοντο, όταν θα έδιδαν άφορμή οί Κρήτες. Ο Ταθάνα μέ έκράτησε άρκετές ήμέρες και ένήργησε διά τοϋ Λογοθετοπούλου νά μέ στείλη εις τάς Αθήνας, αλλά οί Γερμανοί δέν τό επέτρεψαν και έτσι παρεδόθην εις τούς Γερμανούς τήν 20ην Αϋγούστου 1942.

Σ τ ή ν Ά ν τ ί σ τ α σ ι ν

Μετά όλίγας ήμέρας έδραπέτευσα, άνέβηκα εις τό βουνό και έπανέλαθα τήν έργασία μου εις τήν όργάνωσιν μέχρι τόν Φεβρουάριον (6-2-1943), όποτε άπέφασίσθη νά μεταβώ εις τό Κάϊρον, διά νά έπιλύσω διαφόρους υποθέσεις τής Όργανώσεως και τής Κρήτης γενικώτερον, όπως συμπλήρωσιν τοϋ όπλισμοϋ, χορήγησιν φαρμάκων, τροφής και χρημάτων διά τάς οικογενείας τών αξιωματικών τής Όργανώσεως κλπ. Η συζήτησις διά τ' άνωτέρω θέματα είχε γίνει κατά τήν συνεδρίασιν τής Νομαρχιακής Έπιτροπής μας, μετά τοϋ άντιπροσώπου τοϋ Στρατηγείου Μ.Α. Λοχαγοϋ Λή- Φέρμορ εις Μεγάλα Χωράφια τήν 11-12-1942 και εις τήν οίκίαν τοϋ καθηγητοϋ Μιχ. Μποτωνάκη, όστις ήτο μέλος

Ἄδυναμίαν εἶχαμε εἰς τὸν Νομὸν Ἡρακλείου, διότι ἐν ἀρχῇ οἱ καπετανέοι Μπαντουβᾶς, Πετρακογιώργης, καὶ Γρηγοράκης ἢ Σατανᾶς, δὲν ἤθελαν ὑπεύθυνον τῆς ΑΕΑΚ τὸν Τίτον Γεωργιάδην, διότι ἡ γυναίκα του ἦτο Ἰταλικῆς καταγωγῆς καὶ μετὰ τὸν τουφεκισμόν του, ὁ ἀντικαταστήσας τοῦτον Στρατηγὸς ἐ.ἀ. Ζουδιανός, λόγῳ γήρατος καὶ λόγῳ τῆς τακτικῆς τῶν ἀνωτέρω καπετανέων, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντεπεξέλθῃ πλήρως εἰς τὰ καθήκοντά του.

Οἱ Καπετανέοι αὐτοί, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ ἀναφέραμεν, ἐζήτησαν νὰ τοὺς φέρωμεν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν Ἐμμαν. Μάντακα καὶ εὐχαρίστως ἐθέσαμεν εἰς τὴν διάθεσίν των τὸν Ἐνωμοτάρχην Μανουκαράκην μετὰ δύο ἄλλων ἀνδρῶν μας καὶ τοὺς ὠδήγησαν εἰς τὸν Ὀμαλό, ὅπου ἔμενεν. Ὁ Μάντακας δὲν ἐδέχθη, ὅπως εἶχεν ἀρνηθῆ καὶ εἰς ἡμᾶς διότι ὅπως ἀπεδείχθη ἀργότερα, ἦτο κομμουνιστής. Κατόπιν τούτων, ἐνίστε ἐζητοῦσαν τὴν γνώμην μας μέχρι τὸν τουφεκισμόν τῶν 62 προκρίτων τοῦ Ἡρακλείου, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ Τίτος Γεργιάδης. Ἐκτοτε δροῦσαν μόνοι τους.

Οἱ διαστρεβλωταὶ τῆς ἀληθείας

Ἐδῶ πρέπει νὰ τονισθῆ, ὅτι κατὰ τὰς ἀρχὰς καὶ ἐφ' ὅσον οἱ Γερμανοὶ ἦσαν νικηταί, ἡ λέξις ἀντίστασις καὶ ἀντάρτης, ἐθεωροῦντο ἀνοησία καὶ παραφροσύνη. Ἐλάχιστοι ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐδέχοντο νὰ λάβουν μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα, διότι οἱ πλεῖστοι ἐπίστευον πῶς ἡ Γερμανικὴ Μπότα ἦτο ἀήττητος. Φέρω παράδειγμα τὸν Χρῆστον Τζιφάκην, ὅστις κληθεὶς νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ὀργάνωσίν μας, ἠρνήθη. (Ἐνορκοὶ καταθέσεις εἰς τὸ Εἰρηνοδικεῖον Ρεθύμνης, τῶν Γεωργ. Ἀλεβυζάκη λοχαγοῦ καὶ Μάρκου Σταυρουλάκη, ἀγωνιστοῦ.

Ὅταν ἐμύησα τὸν Νικόλ. Σκουλᾶν εἰς τὴν Ἀντίστασιν, ἐγράψαμεν εἰς μερικοὺς χωριανούς του νὰ λάβουν μέρος, διὰ νὰ τοὺς ἔχη ὡς ἐμπίστους πλησίον του, ἀλλὰ οὐδεὶς ἐδέχθη, οὔτε ἀξιωματικὸς, οὔτε ἰδιώτης.

Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1941, ἔστειλα τὸν καθηγητὴν Παναγιώτην Χαλακατεβάκην εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, τὸ Σέλινον, καὶ μαζί μὲ τὸν Μοίραρχον Πολιουδόβαρδα καὶ τὸν Δικηγόρον Ξενάκην, ὀργάνωσαν τὴν ἐπαρχίαν ὅσον ἦτο δυνατὸν κλπ. κλπ.

Ἀντιθέτως, πολλοὶ ἐπλησίασαν τοὺς Γερμανοὺς καὶ ἄλλοι ἔγιναν συνεργάται καὶ προδόται καὶ ἄλλοι μαυραγορίτες.

Ὅταν ὁμως οἱ Γερμανοὶ ἄρχισαν νὰ κάμπωνται καὶ ἡ πλάστιγξ φάνηκε νὰ γέρνῃ πρὸς τοὺς Συμμάχους, τότε ὅλοι, προδότες

συνεργάτες και μαυραγορίτες, έγιναν πατριῶτες και αρχηγοὶ ἀντιστάσεως και ὑπέβαλαν ψευδεῖς καταστάσεις, ὅτι εἶχαν πολυαριθμούς ἀντάρτας κι ἀνεγνωρίσθησαν ἀπὸ τοὺς διαφθορεῖς τῆς Κρητικῆς Ἀντιστάσεως.

Ἐκεῖνοι πάλι, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἀρνηθῆ νὰ λάβουν μέρος, ἐπαρουσιάσθησαν μὲ ψευδεῖς καταστάσεις και ἀνεγνωρίσθησαν και αὐτοὶ ἀρχηγοὶ και ὅταν ὁ στρατηγὸς Παπαγεωργόπουλος προσεπάθησε νὰ βρῆ τὴν ἀλήθεια, ὅλοι οἱ ἀρνηθέντες, χωριανοὶ τοῦ Σκουλαῖ, Σεληνιῶτες και λοιποὶ, ἐπέμειναν ὅτι εἶχαν κάνει ὀργανώσεις ἀπὸ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1941. Ἄλλοι πάλι, οἱ ὁποῖοι ἦσαν εἰς τὴν ἀντίστασιν ὡς τελευταῖος τροχός, εὗρηκαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ γίνουν ἀρχηγοὶ και νὰ ἀναγνωρισθῶσιν, ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ τῶν διαφθορέων. Φέρω παράδειγμα:

1) Ὁ μόνιμος φρουρὸς ἐπὶ μισθῶ και τροφῆ τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ Στρατηγείου Μ.Α. Πέτρος Παπαδοπετράκης, ὁ μετωνομασθεὶς, μετὰ τὴν ἀναγνώρισίν του Πέτρακας, ὑπέβαλε πολυσέλιδον βιβλίον εἰς τὸ Ἐπιτελεῖον Ἐθνικῆς Ἀμύνης, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρει, ὅτι εἶχε χιλιάδες ἀντάρτες ὅτι ἔδωσε μάχες νικηφόρους και ὅτι ἡμεῖς (Παπαδάκης, Παῖζης, Ἀλεβυζάκης, Μοράκης), δὲν εἴμεθα ἐν τάξει και ὅτι τὸν εἶχαν βάλει οἱ Ἄγγλοι νὰ μᾶς παρακολουθῆ, και ὅτι ὠργάνωσε τὸν Ἀνατολικὸν Ἀποκόρωνα και τὸ Δυτικὸν Τμήμα τῆς ἐπαρχίας Ρεθύμνης, ἐνῶ τὰ Τμήματα αὐτὰ ὠργανώθησαν ὑπὸ τοῦ Ἄνδρ. Παπαδάκη και Γεωργ. Ἀλεβυζάκη. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός (ὁ Πέτρακας), ὅπως ἐξακριβώσαμε ἀπὸ τὸ Γεν. Λογιστήριον, παίρνει σύνταξι Μακεδονομάχου, ὡς δράσας ἀπὸ τὸ 1903 μέχρι τὸ 1909 εἰς τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα, ἐνῶ ἐγεννήθη τὸ 1897 και φέρη αὐξοντα ἀριθμὸν μητρώου 8, δηλαδὴ εἰς ἡλικίαν 6—7 ἐτῶν.

Διὰ τὴν πράξιν αὐτὴν, τοῦ ὑπεβλήθη μήνυσις, ἀλλὰ ὡς φαίνεται, κάπου μπερδεψε και ἐξακολουθεῖ νὰ παίρνη τὴν σύνταξιν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ἀνεγνωρίσθη ἀρχηγὸς ἀντιστάσεως ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τὸν ἔκαναν και Μακεδονομάχον, ἀπὸ τοὺς Δολιοφθορεῖς τῆς Κρητικῆς Ἀντιστάσεως. Οὗτος ἐνώπιον δικαστηρίου ἀνεκάλεσε ὅλα ὅσα εἰς θάρος μας εἶχεν γράψει.

2). Ὁ Μάρκος Σπανουδάκης, Λοχαγὸς Πεζικοῦ, ἐμυήθη ὑπὲρ μου εἰς τὴν Ἀντίστασιν τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1941, και ἔμενε, σχεδὸν πάντοτε, πλησίον μου. Οὗτος ἀπεβλήθη ἀπὸ τὴν Ὄργανωσιν διότι κατὰ τὴν Συνεδρίασιν τῆς 11ης—12—1942 εἰς Μ. Χωράφια, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μιχ. Μποτωνάκη, μέλους τῆς Νομαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς μας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβε μέρος και ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Στρατηγείου Μ.Α. Λοχαγὸς Λή-Φέρμορ, ΕΔΕΧΘΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΝ

ΠΟΣΟΝ, ΠΡΟΣΦΕΡΘΕΝ ΕΙΣ ΕΜΕ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΓΓΛΟΥ ΛΟΧΑΓΟΥ
ΚΑΙ ΔΕΝ ΤΟ ΕΔΕΧΘΗΝ, ΕΝΩΠΙΟΝ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ,
παρά τήν παρατήρησίν μου, παραβάς ούτω τὸ Καταστατικὸν τῆς
Ὁργανώσεως.

Οὗτος ὑπέβαλε δικαιολογητικά, ὅτι ἦτο ἀρχηγὸς τῆς κατασκοπείας, ψευδῶς, τοῦ Νομοῦ Χανίων, ἀπὸ 15— 6— 1942, εὐρισκόμενος εἰς συνεχῆ ἐπικοινωνίαν μετὰ τὸ Στρατηγεῖον Μ.Α. δι' ἀσυρμάτου, ἐνῶ μόνον τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1941 ἦλθε ὁ Σμίθ Χιούζ μετ' ἀσύρματον καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν ὀργάνωσιν πλησίον τοῦ Ἄνδρ. Παπαδάκη, εἰς Βουρβουρέ. Ὅμως καὶ αὐτὸς ἀνεγνωρίσθη ἀρχηγὸς ἀντιστάσεως ὑπὸ τῶν διαφθορέων αὐτῆς.

3). Ὁ Γεώργ. Χαλκιαδάκης, Μοίραρχος, Διοικητὴς Χωρ)κῆς Ρεθύμνης, ἐπίλεκτον μέλος τῆς ὀργανώσεως, Βασιλ. Ἐπίτροπος τοῦ Στρατοδικείου, τὸ ὁποῖον κατεδίκασε διαφόρους προδότας καὶ αἱ ἀποφάσεις φέρουν τὴν ὑπογραφήν του, ὑπέβαλε δικαιολογητικά, ὅτι εἶχεν ὀργάνωσιν κατασκοπείας κλπ. παρασυρθεὶς, ἀσφαλῶς, ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω δολιοφθορέων καὶ ἀνεγνωρίσθη ἀρχηγός.

4). Ὁ Ἐμμαν. Μπαντουβάς, αὐτοτιτλοφορήθηκε ἀρχηγὸς ἀντιστάσεως Κρήτης καὶ ὑπέβαλε δικαιολογητικά, εἰς τὰ ὁποῖα λέγει ὅτι εἶχε 8.000 ἀντάρτες κλπ. κλπ. κλπ.

5). Ὁ Συνταγματάρχης Πλεύρης, παρουσιάζεται καὶ αὐτὸς ἀρχηγὸς τοῦ Νομοῦ Λασηθίου, ἀλλὰ μετὰ τὴν σύμπτυξιν τῶν Γερμανῶν, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ψευδοαρχηγοί. Δὲν ἀναφέρει οὔτε μίαν λέξιν διὰ τὰ προηγούμενα, ποῖοι ἐσήκωσαν τὸ θάρος τῆς ἀντιστάσεως κατὰ τῶν Ἰταλῶν καὶ Γερμανῶν..... Δὲν ἀναφέρει ἔστω ἀπὸ εὐλάβειαν, τὸ ὄνομα τοῦ ἥρωος Ἰωαννίδου, ὅστις ἔπαισεν μαχόμενος κατὰ τῶν Γερμανῶν, μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἰταλίας, ὅποτε οὗτοι κατέλαβον καὶ τὸν Νομὸν Λασηθίου.

Ὅμως, καὶ αὐτὸς ἀναγνωρίσθη ἀρχηγὸς Ἀντιστάσεως, ἀλλὰ χωρὶς ἀντίστασι.

Ἀντίδρασις Ἀγωνιστῶν Ἀντιστάσεως

Ἀμέσως, ὡς ἐπληροφορήθησαν τὰς ἀνωτέρω ἀναγνωρίσεις καὶ ἄλλας ποὺ δὲν ἀναφέρωμεν, οἱ πραγματικοὶ ἀγωνισταί, διεμαρτυρήθησαν διὰ τοῦ ἐξῆς ἐγγράφου, τὸ ὁποῖον ὑπεβλήθη εἰς τὸ Γεν. Ἐπιτελεῖον καὶ ἐπανέρχονται καὶ πάλιν, προσθέτοντες καὶ ἄλλα.

Οἱ ἀγωνισταί τῆς ἀντιστάσεως Κρήτης, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν

Βερναδάκης Παῦλος. Ἐκ Καστέλλου Ἀποκορώνου, στέλεχος Ὀργανώσεως.
 Τζανιδάκης Ἰωάννης. Ἐξ Ἀργυρουπόλεως — Ρεθύμνης, στέλεχος Ὀργανώσεως.
 Μοράκης Γεώργιος. Ἐξ Ἀρχοντικῆς — Ρεθύμνης, στέλεχος Ὀργανώσεως.
 Καὶ λοιποὶ κλπ. κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ὁ ἀγὼν Ἀντιστάσεως διεξήχθη κυρίως εἰς τοὺς Νομοὺς Χανίων καὶ Ρεθύμνης ὑπὸ τῆς Ἀνωτάτης Ἐπιτροπῆς Ἀγῶνος Κρήτης, (ΑΕΑΚ) τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου ὑπὸ τῶν Καπετανέων εἰς ἅπαντα τὰ διαμερίσματα, ἤτοι ὑπὸ Ἀντωνίου Γρηγοράκη ἢ Σατανᾶ, Μπαντουβᾶ κ.ἄ. Βεβαίως ἐπολέμησαν μεμονωμένως καὶ ἄλλοι καὶ ἀνεδείχθησαν ἥρωες, ἀλλὰ ὄχι ὡς ὀργάνωσις καὶ εἰς στενὸν κύκλον.

Δὲν ἔχομεν πλήρη εἰκόνα τῶν ἄλλων Νομῶν. Τὸ Ἀρχεῖον τοῦ ἀειμνήστου ἥρωος Ἰωάννου Ἰωαννίδη, δὲν τὸ ἔχομεν, διὰ νὰ σᾶς κατατοπίσωμεν πλήρως. Ἐχομεν πλείστας, ἐν φωτοτυπία, ἐκθέσεις τοῦ ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγεται ὅτι ἡ δρᾶσις τῆς (ΑΕΑΚ) ἐπεξετείνετο καὶ πρὸς τὰ Δωδεκάνησα καὶ ὅτι προεκάλει μεγίστην ἐντύπωσιν εἰς τὸ Στρατηγεῖον Μ. Ἀνατολῆς. Δὲν ἔχομεν κατάλογον τῶν Συνεργατῶν του, διὰ νὰ τοὺς ἀναφέρωμεν. Ἐχομεν τὸν θάνατόν του εἰς συμπλοκὴν μετὰ τῶν Γερμανῶν τὴν 11.5.1944, πρὸ τῆς συμπτώξεως τῶν Γερμανῶν εἰς Χανιά.

Ὁ ἀναγνωρισθεὶς ἀρχηγὸς τοῦ Νομοῦ Λασηθίου Συν)ρχης Πλεύρης ἀνέλαβε μετὰ τὴν σύμπτυξιν τῶν Γερμανῶν, ὅμως ἀνεγνωρίσθη Ἀρχηγός.

Τὸ Ἀρχεῖον τοῦ ἀειμνήστου Τίτου Γεωργιάδη, δὲν τὸ ἔχομεν. Γνωρίζομεν ἐξ ἐπιστολῶν, ὅτι δὲν τὸν ἀνεγνώριζαν ὡς ὑπεύθυνον τοῦ Νομοῦ του οἱ καπετανεοὶ Μπαντουβᾶς, Πετρακογιώργης καὶ Γρηγοράκης καὶ δὲν ὑπεδεικνυον οὐδένα ἐκ τοῦ Νομοῦ των, ἀλλ' ἤθελον τὸν Ἐμμαν. Μάντακα, ὅστις ἠρνήθη νὰ λάθῃ μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν Γερμανῶν, ὅπως ἠρνήθη καὶ εἰς ἡμᾶς. Μᾶς τὰ ἐπιβεβαιώνουν ὅλαι αἱ ὑποβαλλόμεναι φωτοτυπία τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν. Προσεπάθησαν νὰ πάρουν πλησίον των καὶ τὸν πρῶτον ἀντιπρόσωπον τοῦ Στρατηγεῖου Μ. Ἀνατολῆς, Λοχαγὸν Σμίθ Χιούζ καὶ τοὺς ἐπλησίασε, ἀλλ' ὅταν ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν ὀργάνωσίν μας, εἶπεν: «Εἶναι μόνον Χάθρα Ἰουδαίων».

Εἰς τὸν Νομὸν Ἡρακλείου ἐτουφεκίσθησαν ὀλιγώτεροι τῶν τριάκοντα, δι' ἀντίποινα, διὰ τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν Μάχην τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς, ἂν λάθωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀφορμὴν τῆς ἐκτελέσεως τῶν 62 προκρίτων τῆς πόλεως τοῦ Ἡρακλείου καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἐπαρχίας Βιάνου κατὰ τὴν ὁποίαν ἐτουφεκίσθησαν πλεόν τῶν 800 ἀτόμων (ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ), παρὰ τὸ ὅτι ὁ Νομὸς τοῦ Ἡρακλείου εἶναι πολυπληθέστερος τοῦ Νομοῦ Ρεθύμνης, σχεδὸν τρεῖς φορές, καὶ τοῦ Νομοῦ Χανίων σχεδὸν δύο φορές.

Αἱ θυσίαι τῆς ὀργανώσεώς μας εἶναι πολυπληθέστεραι, καὶ εἰς αὐτὴν ὀφείλεται ἡ σοβαρὰ συμβολὴ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Μ. Ἀνατολῆς, διότι, ἐκείνη ἔδωκε τὴν πληροφορίαν τῆς νηοπομπῆς, ἡ ὁποία ἔσπευδε εἰς βοήθειαν τῆς Στρατιᾶς τοῦ Ρόμελ ὅπως καὶ τὴν πληροφορίαν τῶν ἀεροπλάνων, τὰ ὁποῖα ἐφοδιάζοντο εἰς τὸ Μάλεμε καὶ ἔσπευδον ἐπίσης πρὸς βοήθειαν τοῦ Ρόμελ.

Εἰς τὴν ὀργάνωσιν μας ὀφείλεται ἡ διάσωσις τῶν πλείστων Ἀγγλων ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν, οἱ ὁποῖοι ἔμειναν εἰς Κρήτην ἀπὸ τὴν Μάχην.

Ἡ ἄρνησις τῶν καπετανέων, Μπαντουβᾶ, Πετρακογιώργη καὶ Γρηγοράκη, νὰ δεχθοῦν ὑπεύθυνον τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου τὸν ἐκλεγέντα ἀπὸ ἡμᾶς, τὰ ἄλλα μέλη τῆς Διοικήσεως τῆς ΑΕΑΚ, πρῶην Ὑπουργὸν Γεν. Διοικητὴν Κρήτης Τίτον Γεωργιάδην, ἡ ἐπίδειξις τῶν δύο πρῶτων καὶ ἡ παντελῶς ὑποταγὴ των εἰς τοὺς Ἀγγλους, χωρὶς νὰ προτάσσεται τὸ Ἐθνικὸν μας συμφέρον, εἶχε κακὰ ἀποτελέσματα.

Αἱ μεταπολεμικαὶ ἐνέργειαι τούτων καὶ τῶν διαστρεβλωτῶν τῆς ἀληθείας, διὰ τὰ γεγονότα τῆς Κατοχῆς, δηλαδὴ τὰ διάφορα συνέδρια, τὰ ψηφίσματα καὶ τὰ Ἀρχηγιλίκια, ἔπειτα ἡ ἀνάμιξις τῶν πολιτικάντηδων, ὥστε νὰ ἀναγνωρίσουν ἀρχηγούς ἀπόντας, ριψάσπιδας καὶ ἀκόμη συνεργάτας τῶν ἐχθρῶν, παρεμόρφωσαν τὴν ὠραίαν Κρητικὴν Ἀντίστασι, ὥστε νὰ παρουσιάσῃ τὸ σημερινὸν πραγματικὸν κατάντημα

Ἐκάμαμε τὸ καθῆκον μας καὶ μόνον αὐτὸ πρὸς τὴν Πατρίδα μας, ὅπως εἶχαμε ὑποχρέωσι, διὰ νὰ ἐπανακτήσωμε τὴν ἐλευθερίαν μας, τὴν κληρονομηθεῖσαν ἀπὸ τοὺς προγόνους καὶ δὲν ζητᾶμε τίποτε ἄλλο.

Αὐτὰ περίπου ἔγραψα εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Συνεδρίου, Προηγούμενον Μονῆς Ἀρκαδίου, Ἀρχιμανδρίτην Διονύσιον Ψαροδάκην, ὅταν μοῦ ἔστειλε τὴν πρόσκλησιν νὰ μετάσχω εἰς τὰ Συνέδρια. Αὐτὰ περίπου ἐτόνισα καὶ εἰς τὸν (Κων)νον Μητσοτάκην, ὅταν μὲ παρεκάλεσε νὰ δημοσιογραφῶ διὰ τῆς ἐφημερίδος του,

«Κήρυκα», διὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν γεγονότων, ὅπως ἐξελίχθησαν, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν εἰσηκούσθην.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ διορθώσῃ τὰ πράγματα εἶναι νὰ ἀκυρωθῇ ὁ πραγματικὰ ἀνήθικος Νόμος 971) 1949, ὁ ὁποῖος ἐβασίσθη εἰς στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἐπενόησαν οἱ Ἑμμαν. Κελαϊδῆς, Παῦλος Γύπαρης, Κων)νος Μητσοτάκης καὶ τινὲς ἄλλοι, θάσει οἰκογενειακῶν δεσμῶν καὶ ὑπολογισμοῦ ψηφοφόρων.

Συνυποβάλλομεν φωτοτυπίας :

- 1) Πρωτόκολλον τιμῆς καὶ Θυσίας
- 2) Ὁρκος Ὀργανώσεως
- 3) Καταστατικὸν Ὀργανώσεως
- 4) Σχέδιον Ὀργανώσεως
- 5) Ἐνορκος κατάθεσις Λοχαγοῦ Γεωργ. Ἀλεβυζάκη
- 6) Ἐνορκος κατάθεσις Στελέχους Μάρκου Σταυρουλάκη
- 7) Πρακτικὸν Συζητήσεως Ἄνδρ. Παπαδάκη καὶ Φραγκ Πούλ
- 8) Ἀναγνώρισις Ὀργανώσεως ὑπὸ Βασιλέως Γεωργίου καὶ Πρωθυπουργοῦ
- 9) Διαμαρτυρία Ἀγωνιστῶν Ἀντιστάσεως
- 10) Συνεδρίασις Βατουδιάρη
- 11) Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Ἄνδρ. Παπαδάκη, ὅτι οὗτος ὠργάνωσεν τὸν Ἀνατολ. Ἀποκόρωνα καὶ τὸ Δυτ. Τμήμα τῆς Ἐπαρχίας Ρεθύμνου.
- 12) Ἀπόφασις καταδίκης Γ. Κομνᾶ ὑπὸ Στρατοδικείου
- 13) Ἐπιστολὴ Καπετανέων, ζητῶντας Ἀρχηγὸν τὸν Μάντακα
- 14) Ἐπιστολὴ Καπετανέων πρὸς Λοχαγὸν Σμίθ Χιουζ
- 15) Ἐπιστολὴ Πετρακογιώργη πρὸς Ἄνδρ. Παπαδάκη
- 16) Ἐπιστολὴ Πετρακογιώργη πρὸς Ἄνδρ. Παπαδάκη
- 17) Ἐπιστολὴ Πετρακογιώργη πρὸς Ἄνδρ. Παπαδάκη
- 18) Σελίδες 1 καὶ 5 ἀπὸ τὸ βιβλίον Ν. Σκουλᾶ
- 19) Ἐφημερίς «Ἀκρόπολις» τῆς 28—9—1946
- 20) Ἐπιστροφὴ παρασήμων
- 21) Φονευθέντες ἐκ τῆς Διοικήσεως καὶ ἐκ τῶν Στελεχῶν τῆς Ὀργανώσεως Α.Ε.Α.Κ.

III) Εἰς τὸν Νομὸν Ἡρακλείου 918. Ἐκεῖ ἐτουφεκίσθησαν διὰ τοὺς φόνους δύο Γερμανῶν εἰς τὴν Βιάννον, περὶ τοὺς 800 Βιανῖτες, ὅχι δι' ἐκδίκησιν διὰ τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, καὶ πλέον τῶν 100 σὺν χωρίον Βορίζα διὰ τὸν φόνον ἑνὸς Γερμανοῦ. Ἐπομένως διὰ ἀντίποινα διὰ τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν ἐτουφεκίσθησαν ἐλάχιστοι εἰς τὸ Ἡράκλειον.

IV) Εἰς τὸν Νομὸν Λασηθίου 213.
Σύνολον 2884.

Εἰς τοὺς ἀνωτέρω δὲν περιλαμβάνονται φυσικὰ οἱ φονευθέντες κατὰ τὴν Μάχην καὶ τοὺς βομβαρδισμούς, τοὺς προηγηθέντας ταύτης. Τὰ ὀνόματα ὄλων ἀναγράφονται εἰς τὸ τέλος τῆς ἀφηγήσεως.

Ποῖοι ἐφέροντο πλουτίσαντες ἐπὶ Κατοχῆς.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς ἐπλούτισαν:

Οἱ Δασκαλάκης Γεώργιος, Γενικὸς γραμματεὺς τῆς Γερμ. Διοικήσεως, καὶ ὁ Πεσμασλάγγερ, Νομάρχης. Αὐτοὶ ἐξεμεταλλεύθησαν τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντας καὶ περισσότερο ὁ πρῶτος. Ὁ Γεώργ. Δασκαλάκης ἐγεννήθη καὶ ἐμεγάλωσε εἰς Γερμανίαν ἀπὸ μητέρα Γερμανίδα καὶ πατέρα Κρητικό. Ἐστάλη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔπειτα εἰς Κρήτην καὶ διωρίσθη ὑπάλληλος εἰς τὴν Σταφιδικὴν Ἐνωσιν. Στὴν πραγματικότητα εἰργάζετο ὡς κατάσκοπος, ἀρχηγὸς τῆς 5ης φάλαγγος.

Οἱ ἐργολάβοι καὶ Μηχανικοί: Οἱ περισσότεροι Μηχανικοὶ ἀνέλαβαν τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων Γερμανικῶν ἔργων, ἀλλὰ ἐκεῖνοι ποὺ ἐγένετο γνωστοὶ ὅτι ἔδρασαν ἰδιαίτερα εἶναι ὁ Στυλιανὸς Κουράκης, ὁ Ἰωάννης Κωτάκης, ὁ Ἐμμανουήλ Βουγιούκαλος, ὁ Ἰωάννης Γενεράλης καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Μαρκάκης.

Ὁ Μανουσάκης Μανούσος, νεαρὸς τότε μηχανικός, εἶχε μνηθῆ στὴν Ἀντίστασιν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρέα Παπαδάκη. Εἰργάζετο ὡς ὑπάλληλος τοῦ Κουράκη εἰς τὸ Ἀεροδρόμιον τοῦ Μάλεμε καὶ μοῦ ἔδωσε ἓνα πολὺ καλὸ σχεδιάγραμμα τοῦ Ἀεροδρομίου, ποὺ τὸ ζήτησε τὸ Στρατηγεῖον Μέσης Ἀνατολῆς.

Οἱ ἐργολάβοι Στυλιανὸς Πολέντας, Στυλιανὸς Τζεϊράνης, Ἰωάννης Κουράκης εἰργάσθησαν περισσότερο τῶν ἄλλων ἐργολάβων. Ὁ τελευταῖος ἦλθε καὶ μοῦ πρότεινε νὰ μοῦ πωλῆ ψωμὶ διὰ τοὺς ἀρρώστους τῆς κλινικῆς μου, τὸν ρώτησα ἀπὸ ποῦ προέρχεται τὸ ψωμὶ αὐτὸ καὶ μοῦπε πῶς οἱ Γερμανοὶ τοὺς δίδουν 50

δράμια τὴν ἡμέρα γιὰ τὸν κάθε ἐργάτη, ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶναι λίγο δὲν τοὺς τὸ δίδουν καὶ μποροῦν νὰ μοῦ τὸ πωλοῦν. Φαντάζεται κανεὶς ποιά ἦταν ἡ ψυχικὴ κατάπτωση τῶν ἀνθρώπων. Ἐδούλευαν χωρὶς καμμιά ἄλλη ἀμοιβή, κατὰ μέσον ὄρον τὴν ἡμέρα 2 — 3 χιλιάδες ἐργάτες καὶ τὸ λίγο ψωμί πού τοὺς χορηγοῦσαν οἱ Γερμανοὶ, τὸ ἐμπορευόταν οἱ ἐργολάβοι καὶ οἱ μηχανικοί. Ὅταν ἄκουσα τὴν ἀπάντησιν αὐτῆ ἡ ψυχὴ μου ἐπανεστάτησε καὶ τὸν ἔδιωξα μὲ τὸν χειρότερον τρόπον καὶ τοῦ εἶπα: Πίνετε καὶ τὸ αἷμα ἀκόμη ἐκείνων πού κάνουν καταναγκαστικὰ ἔργα στοὺς Γερμανοὺς, γιὰ νὰ πλουτίζετε;

Ὁ Τάσος Κεραμιανίδης, Πέτρος Ὀρφανουδάκης, Ἰωάννης Κωττάκης καὶ οἱ ἀδελφοὶ Στυλιανὸς καὶ Γιάννης Κουράκης, ἐλέγετο ὅτι ἐν ὀνόματι τῶν Γερμανῶν, ἔκοβαν τὰ δένδρα τῶν ἀνθρώπων καὶ ἔκαναν ἀσβέστη καὶ τὸν πωλοῦσαν στοὺς Γερμανοὺς.

Οἱ Μαυραγορίτες: Μερικοὶ ἄνθρωποι, φίλοι τῶν Γερμανῶν, ἐπενόησαν τὴν μέθοδον νὰ παίρνουν διάφορα εἶδη, ὡς πετσίᾳ καὶ ἄλλα δέρματα, ὑφάσματα, λάδι κλπ., τὰ πηγαιναν εἰς τὸ ὄροπέδιον Λασηθίου καὶ στὶς περιοχὰς πού ὑπῆρχαν σιτηρὰ, στὰ Σφακιά πού ὑπῆρχε τυρὶ καὶ ἔκαναν ἀνταλλαγὴ. Ἐδίδαν στοὺς Γερμανοὺς τὸ μερίδιόν τους καὶ αὐτοὶ ἔθησαύριζαν, πωλοῦντες τὰ ὑπόλοιπα σὲ τεράστιες τιμὰς χρυσοῦ νομισμάτων, κοσμημάτων, τιμαλφῶν ἀντικειμένων καὶ πολλὰς φορὰς μὲ ἀκίνητες περιουσίας καὶ μὲ αὐτὰ τὰ σπίτια ἀκόμη. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἐβαπτίσθησαν ἀπὸ τὸν Λαὸν μαυραγορίτες. Οἱ Γερμανοὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κέρδη, χρησιμοποιοῦσαν τοὺς μαυραγορίτες καὶ ὡς ὄργανά τους, γιὰ τὴν παρακολούθησιν τῶν κατοίκων, στὰ μέρη πού πηγαιναν.

Ἐπῆρξαν καὶ δικηγόροι πού ἂν δὲν πλούτισαν, τουλάχιστον πέρασαν χωρὶς πείνα, καὶ μετὰ τὴν χορήγησιν τῆς ἀμνηστίας, πού συνεστήθησαν τὰ δῆθεν Στρατοδικεῖα, παρίσταντο εἰς αὐτὰ, χωρὶς ὅμως νὰ προσφέρουν καμμιά πραγματικὴ βοήθεια στὸν δικαζόμενον, ἀλλὰ τουλάχιστον ἦσαν μάρτυρες.

Μηνύσεις

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ὑπεβλήθησαν μηνύσεις κατὰ διαφόρων προδοτῶν, συνεργατῶν τῶν Γερμανῶν καὶ μαυραγοριτῶν. Ὁ ὑποφαινόμενος δὲν ὑπέβαλα οὐδεμίαν, παρὰ τὸ ὅτι ἤμην ὁ ἀρμοδιώτερος νὰ ὑποβάλω, καὶ τοῦτο διότι εἶχα πεισθῆ πῶς τὰ πράγματα μετετρέπησαν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἀπὸ τοὺς Συμμάχους

μας Ἄγγλους καὶ χάρις στίς προσπάθειες τῶν κομμουνιστῶν νὰ καταλάβουν τὰς Ἀρχάς, ὥστε οἱ μὲν προδότες νὰ γίνουν πατριῶτες καὶ οἱ πραγματικοὶ πατριῶτες νὰ γίνουν προδότες.

Τοὺς προδότες ποὺ οἱ Ἄγγλοι μᾶς ἐπίεζαν νὰ ἐκτελέσωμε, τοὺς ἀνέβασαν στὰ ὕψιστα ἀξιώματα, καὶ μᾶς τοὺς συμπολεμιστὰς καὶ εὐεργέτας των, ὄχι μόνον ἐλησμόνησαν ἀλλὰ καὶ κατεδίωξαν. Ἔδωσαν πιστοποιητικὰ στοὺς διαφόρους προδότες ὅτι τάχα ἐκεῖνοι τοὺς εἶχαν τοποθετήσει στίς Γερμανικὲς ὑπηρεσίας. Ἔτσι ξέφυγαν πάσης τιμωρίας ἐκεῖνοι ποὺ ἔπρεπε νὰ τιμωρηθοῦν αὐστηρῶς καὶ νὰ δικασθοῦν ἀπλοὶ ἄνθρωποι, ποὺ εἶχαν ὑπέσει εἰς μικρότερα ἀδικήματα.

Ἐπὶ τῶν ὑπάρχοντων προδότες, συνεργάτες τοῦ ἐχθροῦ κλπ. ποὺ ἔπρεπε νὰ τουφεκισθοῦν καὶ ἀπηλλάγησαν διὰ βουλεύματος ἢ ἠθωώθησαν ὑπὸ τῶν Δικαστηρίων καὶ ἀναφέρω μόνον ἓνα ὄνομα: τὸν φ ὀ ν Δ α σ κ α λ ἄ κ η ν. Τώρα διερωτῶμαι: Ποιὰ συμπεράσματα θὰ βγάλουν οἱ νεώτεροι ποὺ θὰ διαβάσουν τὴν ἱστορίαν τῆς Μάχης τῆς Κρήτης, τὰ μετὰ τὴν Μάχην καὶ τὰ τῆς Κατοχῆς; Νὰ εἶναι Πατριῶτες ἢ προδότες;

Ἴδου ποῖοι εἶναι οἱ δικασθέντες:

Δικασθέντες προδότες καὶ συνεργάτες τῶν Γερμανῶν ὑπὸ τοῦ Εἰδικοῦ Δικαστηρίου Δοσιλόγων:

1. Βασιλαντωνάκης ἢ Κιπαστῆς Κων)νος τοῦ Μιχαήλ, ἐκ Γρά - Κερᾶς Κισσάμου, ἐτῶν 50 ἀριθ. ἀποφ. 1)15 - 9 - 45, ἰσόβια δεσμὰ καὶ στέρησις τῶν πολιτικῶν Δικαιωμάτων.

2. Παντελάκη Ἐλευθερία τοῦ Ἀριστείδου (σύζ. Ἐλευθέριος), ἐκ Χαλέπας Χανίων, ἐτῶν 30, ἀριθ. ἀποφ. 2)16 - 9 - 45 εἰς θάνατον.

3. Περπιράκης Βασίλειος τοῦ Ἀγαπίου ἐκ Χανίων, ἐτῶν 39, ἀριθμ. ἀποφ. 7)20 - 9 - 45, 20 ἐτῶν δεσμὰ.

4. Λουῖζου τὸ γένος Μαυροκουκουλάκη, Ἀγγέλα τοῦ Κων)νου (σύζ. Βασίλειος) ἐκ Κηφισσιᾶς — Ἀττικῆς, ἀριθμ. ἀποφ. 12)27 - 9 - 45, φυλάκισις 2 ἐτῶν, ἐτῶν 18.

5. Βλητάκης Σταμάτης τοῦ Ἰωάννου, ἐκ Χανίων, ἐτῶν 16, ἀριθμ. ἀποφ. 14)27 - 9 - 45 φυλάκισις 15 μηνῶν.

6. Ἀθαρᾶκη Εἰρήνη τοῦ Δημητρίου, ἐκ Λίμνης Κυδωνίας, ἐτῶν 32, ἀριθ. ἀποφ. 16)28 - 9 - 45, εἰς πρόσκαιρα δεσμὰ 15 ἐτῶν.

7. Σφιγγάκης Σπυρίδων, τοῦ Γεωργίου, ἐξ Ἀλικιανοῦ, ἐτῶν 59, ἀριθ. ἀποφ. 25)6 - 10 - 45, 3ετῆς φυλάκισις καὶ ἰσόβιος στέρησις πολιτικῶν δικαιωμάτων.

- 91 Τζουλιᾶς ἢ Τσουλιᾶς Γεώργιος τοῦ Μιχαήλ, ἐκ Κρουσ-
σῶνος Ἡρακλείου, ἐτῶν 25, ἀριθμ. ἀποφ. 207)14 - 4 - 46, ἐρήμην.
92. Κορναράκης Ἐλευθέριος τοῦ Δημητρίου, ἐκ Σασάλου Κισ-
σάμου, ἐτῶν 40, ἀριθ. ἀποφ. 272)28 - 8 - 46, φυλάκισις 4 ἐτῶν καὶ
ισόθ. στέρ. πολ. δικαιωμάτων.
93. Πολιτόπουλος Παναγιώτης τοῦ Ἰωάννου, ἐκ Χανίων, ἐ-
τῶν 26, ἀριθ. ἀποφ. 323)6 - 10 - 46, ἐρήμην, φυλάκισις 1½ ἔτους
καὶ ισόθ. στέρ. πολ. δικαιωμάτων.
94. Ντουντουλάκης Εὐτύχιος τοῦ Ἐμμαν. ἐκ Ντερὲ Κυδωνίας,
ἐτῶν 40, ἀριθ. ἀποφ. 371)4 - 11 - 46, φυλάκισις 2 μηνῶν καὶ ισό-
βιος στέρ. πολ. δικαιωμάτων.
95. Γεωργιλᾶκης Ἀντώνιος τοῦ Παύλου, ἐξ Ἐμπροσνέρου
Ἀποκορώνου, κάτοικος Φονὲ Ἀποκορώνου, ἐτῶν 51, ἀριθ. ἀποφ.
390)7 - 11 - 46, φυλάκισις 8 μηνῶν καὶ ισόβιος στέρ. τῶν πολ. δικ.
96. Ρωμανιᾶς Σταῦρος τοῦ Γεωργίου, ἐκ Καστέλλου Ἀποκο-
ρώνου, ἐτῶν 41, ἀριθ. ἀποφ. 409)9 - 11 - 46, φυλάκισις 4 μηνῶν καὶ
ισόθ. στέρ. πολ. δικαιωμάτων.
97. Μαρεντάκη Βασιλικὴ τοῦ Γεωργίου, τὸ γένος Σπανουδά-
κη, ἐκ Κοκκίνου Χωρίου Ἀποκορώνου, κάτοικος Χανίων, ἐτῶν 33,
ἀριθ. ἀποφ. 400 εἰρκτὴν 5½ ἐτῶν καὶ ισόθ. στέρ. πολ. δικαιωμάτων.
98. Χριστοδουλάκης Ἰωάννης τοῦ Νικολάου, ἐξ Ἐσταυρωμέ-
νου Σητείας, Ἰδιωτικὸς Ὑπάλληλος, κάτοικος Χανίων, ἀριθ. ἀποφ.
421)12 - 11 - 46, εἰς θάνατον καὶ ισόθ. στέρ. πολ. δικαιωμάτων.
99. Χριστοδουλάκης Ἰωάννης τοῦ Νικολάου, ἐξ Ἐταυρωμέ-
νου Σητείας, κάτοικος Χανίων, Ἰδιωτικὸς Ὑπάλληλος, ἐτῶν 29,
ἀριθ. ἀποφ. 422)12 - 11 - 46, φυλάκισις 4 ἐτῶν, ἐπὶ ἀπάτη.
100. Γιατράκης Κων)νος τοῦ Γεωργίου, ἐκ Δραπάνου Ἀπο-
κορώνου, ἐτῶν 51, ἀριθ. ἀποφ. 438)16 - 11 - 46, φυλάκισις 1 ἔτους
καὶ ισόθ. στέρ. πολ. δικαιωμάτων .
101. Κασσελάκης ἢ Κασσέλος Ἐμμαν. τοῦ Ἀντωνίου, ἱερεὺς,
ἐξ Ἀργιλὲ Σελίνου, ἐτῶν 46, κάτοικος Χανίων, Ἀθηνῶν, Λιθαδὰ
Σελίνου ἀριθ. ἀποφ. 458)26 - 11 - 46, εἰς θάνατον καὶ ισόθ. στέρ.
τῶν πολ. δικαιωμάτων.
102. Παπαγρηγοράκης Εὐτύχιος τοῦ Κων)νου — Κουβαῖος,
ἐκ Ροδοθανίου Σελίνου, ἐτῶν 43, ἀριθ. ἀποφ. 459)26 - 11 - 46, πρό-
σκαιρα δεσμὰ 10½ ἐτῶν καὶ ισόθ. στέρ. τῶν πολ. δικαιωμάτων.
103. Δασκαλάκης Γεώργιος τοῦ Εὐστρατίου, ἐκ Νοτίου Ἀφρι-
κῆς, ἐτῶν 47, ἀριθ. ἀποφ. 208)1 - 10 - 46, 507)17 - 12 - 46, φυλάκι-
σις 17 μηνῶν καὶ ισόθ. στέρ. τῶν πολ. δικαιωμάτων.
104. Τζουλιᾶς ἢ Τσουλιᾶς Γεώργιος τοῦ Μιχαήλ, ἐτῶν 26, ἐκ

117. Μακρυγιάννης Δημήτριος τοῦ Στυλιανοῦ, ἐτῶν 48, ἐκ Πειραιῶς, ἀριθ. ἀποφάσεως 188)16 - 10 - 47, φυλάκισις 6 μηνῶν καὶ ἰσόθ. στέρ. πολ. δικαιωμάτων.

118. Μαγγελάκης Ἰωσήφ τοῦ Νικολάου, ἐτῶν 24, ἐξ Ἀλικάμπου Ἀποκορώνου, ἀριθ. ἀποφ. 31)19 - 2 - 48, πρόσκαιρα δεσμὰ 15 ἐτῶν καὶ ἰσόθ. στέρ. πολ. δικαιωμάτων.

119. Κασσελάκης Γεώργιος τοῦ Ἐμμανουήλ, ἐξ Ἀγριλέ Σελίνου, ἐτῶν 20 ἀριθ. ἀποφ. 62)26 - 3 - 48, ἰσόθια δεσμὰ καὶ ἰσόθ. στέρ. τῶν πολ. δικαιωμάτων.

120. Βαμβακᾶ Μαριάνθη τοῦ Παντελῆ, ἐτῶν 40, ἐκ Ρεδεστοῦ, ἀριθ. ἀποφ. 101)8 - 6 - 48, πρόσκαιρα δεσμὰ 20 ἐτῶν.

121. Ἰερωνυμάκης Ἀνδρέας τοῦ Νικολάου, ἐκ Γαβαλομουρίου Κισσάμου, ἐτῶν 70, ἀριθ. ἀποφ. 135)22 - 10 - 48, φυλάκισις ὁ μηνῶν.

122. Μυριδῆς Παῦλος, ἐξ Ἐμπροσνέρου, ἀριθ. ἀποφ. 86)15 - 4 - 48, ἰσόθια δεσμὰ καὶ ἰσόθ. στέρ. πολ. δικαιωμάτων.

123. Ζωνάκης Γεώργιος τοῦ Ἰωάννου, ἐκ Σκλαβοπούλας Σελίνου, ἀριθ. ἀποφ. 1)20 - 1 - 49, πρόσκαιρα δεσμὰ 12 ἐτῶν.

124. Μπατιστάκης Λεωνίδα τοῦ Ἰωάννου, ἐκ Κεραμωτῆς Κισσάμου, ἀριθ. ἀποφ. 9)17 - 2 - 49, ἰσόθια δεσμὰ.

125. Σταθάκης Δημήτριος τοῦ Νικολάου ἐξ Ἀλικάμπου, ἀριθ. ἀποφ. 151)16 - 12 - 48, δις εἰς θάνατον.

126. Σταθάκης Δημήτριος τοῦ Νικολάου, ἐξ Ἀλικάμπου, ἀρ.

127. Κασσελάκης Ἐμμαν. τοῦ Ἀντωνίου, ἐξ Ἀγριλέ Σελίνου, ἀριθ. ἀποφ. 139)4 - 11 - 48, εἰς θάνατον.

128. Γιακουμάκης Ἰωάννης τοῦ Γεωργίου ἐκ Καθιανῶν Ἀκρωτηρίου, ἐτῶν 50, ἀριθ. ἀποφ. 79)1 - 12 - 49, εἰρκτὴν 7 ἐτῶν.

129. Σταθάκης Δημήτριος τοῦ Νικολάου, ἐξ Ἀλικάμπου, ἐτῶν 29, ἀριθ. ἀποφ. 13 καὶ 15)9 - 11 - 1950 κατὰ συγχώνευσιν ἰσόθια δεσμὰ.

130. Μαθιουδάκης Δημήτριος, ἐκ Χανίων, ἀριθ. ἀποφ. 82)15 - 12 - 49, εἰς θάνατον.

Ὁ Ταγματάρχης τοῦ Στρατηγείου Μ. Ἀνατολῆς ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Κατὰ τὸν Ἰούλιον 1945, ὅταν ἔφθασα στὰ Χανιά, καὶ προτοῦ νὰ ἐλευθερωθῆ ἔντελῶς ἡ Πόλις, ἦλθεν ὁ ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπηρετῶν εἰς τὸν Ἀγγλικὸν Στρατόν, μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ταγματάρχου, Ταμπακόπουλος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Ναξάκη (προξένου τῆς Σουηδίας) καὶ μοῦ εἶπε: (Ἔχω ἐντολὴ ἀπὸ τὸ Στρατηγεῖον νὰ σᾶς πληρώσω ὅσα χρήματα ἐξοδέψατε γιὰ τοὺς Ἀγγλους ἀντιπροσώπους τοῦ Στρατηγείου». «Σᾶς εὐχαριστῶ», τοῦ ἀπαντῶ, ἀλλὰ ὅσα χρήματα ξόδεψα τὰ ξόδεψα γιὰ τὴν Πα-

τρίδα μου. «Μὰ τὰ ἐξοδέψατε γιὰ τοὺς Ἕλληνας, γιὰ μᾶς». «Ναί, μὰ αὐτοὶ οἱ Ἕλληνοὶ ἐπολεμοῦσαν ἐδῶ καὶ γιὰ τὴν Πατρίδα μου καὶ θὰ μὲ ἀμείψῃ ἡ Πατρίδα μου γιὰ ὅ,τι ἔκαμα». Στὴν ἀπάντησί μου αὐτή, τόσον αὐτὸς ὅσον καὶ ὁ συνοδὸς του, ἔμειναν σιωπηλοί, γιὰ μιὰ στιγμή καὶ ἔπειτα προσθέτει: «Ὅστε δὲν δέχεστε νὰ σᾶς τὰ ἐπιστρέψωμε;» «Ἀσφαλῶς ὄχι, ἐκεῖνο μόνο πού θὰ ἤθελα εἶναι νὰ βοηθήσετε τὰς οἰκογενεῖας τῶν φονευθέντων καὶ ὅσο εἶναι δυνατόν ταχύτερα. Ἔβγαλε ἓνα σημειωματάριον καὶ ἐσημείωσε κάτι καὶ μὲ ἐρώτησε ποιές εἶναι αὐτὲς οἱ οἰκογένειες. «Θὰ μοῦ δώσετε προθεσμία μέχρι αὐριο γιὰ νὰ ἐτοιμάσω τὸν κατάλογόν των», τοῦ ἀπήντησα. Μὲ ἐχαιρέτησε, λέγοντάς μου πὼς θὰ ἐπανέλθῃ τὴν ἴδιαν ὥρα αὐριον.

Ἀμέσως ἐκάθησα καὶ ἔγραψα τὴν ἀκόλουθον δήλωσι, τὴν ὁποῖαν καὶ ἔδωσα εἰς τὸν Ταγματάρχη Ταμπακόπουλο.

Ὁ ὑπογεγραμμένος Ἰωάννης Ν. Παῖζης, ἰατρός καὶ κάτοικος Χανίων, μέλος τῆς Διοικήσεως Ἐπιτροπῆς τῆς Ὀργανώσεως Α.Ε.Α.Κ. δηλῶ ὅτι δὲν δέχομαι νὰ μοῦ ἐπιστραφοῦν τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα διέθεσα διὰ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Στρατηγείου Μ. Ἀνατολῆς ἐν Κρήτῃ, κατὰ τὴν Κατοχή, διότι θεωρῶ ταῦτα ὡς διατεθέντα διὰ τὴν Πατρίδα μου, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ ἐπολεμοῦσαν δι' αὐτήν, διὰ τὸν ἴδιον σκοπόν, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς.

Ὁ δηλῶν
Ι. Ν. Παῖζης

Ἐγραψα τὴν κατάστασιν τῶν οἰκογενειῶν τῶν φονευθέντων μελῶν τῆς Ὀργανώσεως καὶ τὸ ἐπόμενον ἔγγραφον, πού ἀποτελεῖ μιὰ περίληψιν τῶν ὄσων ἡ Ὀργάνωσίς μας ἔπραξε.

Πρὸς τοὺς Συμμάχους μας Ἕλληνας, Ἀμερικανούς καὶ Ρώσους,

Ὅς εἶναι γνωστόν, ἡ κατάκτησις τῆς Νήσου μας Κρήτης ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, συνετελέσθη τὴν 2α Ἰουνίου 1941, δηλαδή μετὰ τὸν ἀπόπλουν καὶ τοῦ τελευταίου συμμαχικοῦ σκάφους, ἀποκομίζοντος ὅ,τι ἠδυνήθη, ἐκ τοῦ Στρατοῦ, τοῦ ρίψαντος τὰς τελευταίας βολὰς κατὰ τοῦ ἐπιδρομέως καὶ ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας τῆς ἀνθρωπότητος.

Οἱ ἐναπομείναντες ἐπὶ τῆς Κρήτης καὶ περιπλανώμενοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ Ἕλληνοὶ, Νεοζηλανδοὶ καὶ Αὐστραλοὶ μαχηταί, ἀνήρχοντο εἰς ὀλίγας χιλιάδας, ἐκτὸς τῶν αἰχμαλωτισθέντων καὶ ἐγκλεισθέντων εἰς τὰ Στρατόπεδα τῶν Παιδικῶν Ἐ-

ξοχῶν καὶ τοῦ Μάλεμε καὶ ἡ ζωὴ τῶν ὁποίων πολλαπλῶς εὐρίσκετο σὲ συνεχῆ κίνδυνον ἀπὸ τὰς διώξεις τοῦ ἐχθροῦ, τὰς στερήσεις καὶ τὰς κακουχίας.

Πρὸ τοῦ δράματος αὐτοῦ ἡ ψυχὴ τοῦ Κρητικοῦ Λαοῦ δὲν ἔμεινε ἀπαθής. Τοῦναντίον ἡ πατροπαράδοτος φιλοξενία τούτου ἔφθασεν στὸ κατακόρυφον, παρὰ τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διέτρεχεν ἐκ τῆς πράξεώς του ταύτης, καθ' ὅσον ὁ ἀνεικτίρμων ἐχθρὸς ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου πρὸς πάντα φιλοξενούντα συμμάχους στρατιώτας. Οἱ λόγοι δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ ἐκφράσουν τὴν παντοειδῆ ἐκδήλωσιν τοῦ Λαοῦ, διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν συμπολεμιστῶν συμμάχων στρατιωτῶν. Ὅτιδὴποτε κατῶρθωσαν νὰ διασώσουν ἀπὸ τὰς φλόγας καὶ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ κατακτητοῦ, τὸ προσέφερον μὲ ἐκδηλον χαρὰν, ἄλλοι ἀπ' εὐθείας καὶ ἄλλοι διὰ τῶν ἐπιτροπῶν, αἱ ὁποῖαι συνεστήθησαν εἰς διάφορα σημεῖα τῆς δυτικῆς Κρήτης, διότι εἰς τὴν Δ. Κρήτην παρέμειναν ἢ αἰχμαλωτίσθησαν καὶ συνεκεντρώθησαν οἱ σύμμαχοι μαχηταί.

Ροῦχα, ὑποδήματα, κουβέρτες, παντὸς εἴδους τρόφιμα καὶ πᾶν πού ἐθεωρεῖτο χρήσιμον, προσεφέρετο, ἔστω καὶ ἂν ἡ οἰκογένεια τῶν προσφερόντων εἶχεν ἀπόλυτον ἀνάγκη τούτων, μὲ ψυχικὴν ἱκανοποίησιν. Αἱ ἀξιολογότεραι ἐπιτροπαὶ πού συνεστήθησαν ἦσαν τρεῖς, αἱ ἐπόμεναι: 1) Ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Χανίων. 2) Ἡ τῆς Κωμοπόλεως Καλυθῶν. 3) Ἡ τῶν Λευκῶν Ὁρέων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Χανίων συνεστήθη ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Ἰ. Παΐζη, μὲ συμμετοχὴν ἐκτὸς αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπισκόπου Ἀγαθάγγελου Ξηρουχάκη, Κωνσταντίνου Στρογγυλάκη, ἐμπόρου καὶ τοῦ ἱερέως Γαλατὰ Βασιλείου Ρουμελιωτάκη. Κύριος σκοπὸς τῆς ἦτο ἡ βοήθεια τῶν εἰς τὰ στρατόπεδα αἰχμαλώτων, εἰς τρόφιμα.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς κωμοπόλεως Καλυθῶν. Αὕτη ἀπετελέσθη ἀπὸ κατοίκους τῶν Καλυθῶν, μὲ σκοπὸν τὴν παντοειδῆ περίθαλψιν τῶν τραυματιῶν Συμμάχων, οἱ ὁποῖοι, ὅπως γνωρίζετε, ἦσαν περὶ τοὺς τετρακοσίους. Τὸ Σχολεῖον καὶ μερικὰ οἰκήματα ἐχρησιμοποιήθησαν ὡς Νοσοκομεῖα. Πολλὰ χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας Ἀποκορώνου ἀνέλαβον μὲ τὴν σειρὰν των, τὴν διατροφήν των τραυματιῶν μέχρι διαλύσεως τῶν Νοσοκομείων. Ἐκτὸς τούτων, οἱ ἱατροὶ Γεώργ. Χατζιμανωλάκης, Γεώργ. Μιχελουγιάννης, Ἰωάνν. Παΐζης, Βασ. Στυλιανάκης, Βόλακας Θεόδ. κ.λ.π. μετέβησαν καὶ ἐζήτησαν νὰ προσφέρωσιν τὰς ὑπηρεσίας των, ἀλλὰ οἱ Γερ-

μανοὶ δὲν ἐπέτρεψαν τοῦτο καὶ ἔτσι μόνο ὁ Ἕλληνας ἰατρός μετὰ τὸν Γ. Χατζιμανωλάκη καὶ μετὰ τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου προσέφεραν τὴν βοήθειάν των.

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Λευκῶν Ὁρέων ἦτο ἡ Πολεμικὴ Ὀργάνωσις Α.Ε.Α.Κ. (Ἀνωτάτη Ἐπιτροπὴ Ἀγῶνος Κρήτης), διὰ τὴν ὁποίαν περιληπτικῶς ὠμιλήσαμε καὶ δὲν τὴν παραθέτομεν πλέον.

Τέλος δηλώω ὅτι Ο Υ Δ Ε Ι Σ ἐκ τῶν πραγματικῶν ἐργασθέντων ἐζήτησε ἢ ζητεῖ τίποτε, δι' ὅσα ἔκαμε ἢ προσέφερε πρὸς τοὺς Συμμάχους καὶ ἀρκούμεθα εἰς τὴν ἱκανοποίησιν ὅτι καὶ Η Μ Ε Ι Σ ὅ,τι αἱ ἀσθενεῖς μας δυνάμεις ἐπέτρεψαν προσεφέραμεν ὑπὲρ τῆς Παγκοσμίου Ἐλευθερίας. Ἐπαναλαμβάνω μόνον τὴν παράκλησιν νὰ βοηθήσετε, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, τὰς οἰκογενεῖας τῶν φονευθέντων, ἀθανάτων Ν Ε Κ Ρ Ω Ν μας.

Μετὰ πάσης τιμῆς καὶ ὑπολήψεως
Ἰ. Ν. Παΐζης

Πιστεύω ὅτι ὁ ταγματάρχης Ταμπακόπουλος ἔφυγε ἱκανοποιημένος. Καὶ ἐνῶ ἡ ἰδική μας συμπεριφορὰ ἦτο αὐτὴ, οἱ Ἕλληνοὶ Σύνδεσμοι οἰκειοποιήθησαν τὰ πάντα καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν Ἀλέκος (Φίλντιγκ) προσεταιρίσθη ἐκείνους τοὺς ὁποίους τοὺς ἐδώσαμε ἡμεῖς διὰ νὰ τοὺς φυλάττουν, τοὺς ἐβάπτισαν ἀρχηγούς, τοὺς ὑπεκίνησαν νὰ μᾶς κατηγοροῦν καὶ τέλος συνέγραψε καὶ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον περιγράφει ὅτι αὐτὸς ἔκαμε τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς τίποτε. Εὐτυχῶς ὑπάρχουν ἀδιάψευστα τεκμήρια καὶ Ἕλληνοὶ εἰλικρινέστεροι, ἔστω καὶ λίγοι.

Εἰδικὴ μνηεὶα Ἀξιωματικῶν καὶ Πολιτῶν.

Προτοῦ τελειώσω αἰσθάνομαι ὑποχρέωσι νὰ μνημονεύσω τὰ ὀνόματα μερικῶν πολιτῶν καὶ ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς ποῦ διεκρίθησαν κατὰ τὴν Μάχην καὶ κατὰ τὴν Κατοχήν, γιατί τοῦ Πεζικοῦ, τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ τῆς Ἀεροπορίας, εἶναι πολλοί, καὶ δὲν ἦταν δυνατόν νὰ τοὺς παρακολουθήσω εἰς τὰ διάφορα πεδία τῶν Μαχῶν.

Τὴν 2αν ἡμέραν τῆς Μάχης μετὰ εἰδοποίησαν νὰ τρέξω στὸν Ἀγιον Λουκά νὰ περιθάλω ἄγγλους τραυματίας, ποῦ ἦσαν μέσα εἰς ἕνα μεγάλο αὐτοκίνητον. Ἐπῆρα τὴν πρόθυμη καὶ πιστὴ ἐθε-